

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

na Avstro-Ogrski	na Nemčiji:
celo leto naprej K 20—	celo leto naprej K 20—
pol leta 12—	pol leta 12—
četrt leta 6—	četrt leta 6—
na mesec 2—	na mesec 2—

Vprašanje glede izdatkov se naj pošlje na odgovor dopisno ali osebno. Upravištevno (opredeljeno, dvoletno, letno, št. 5, telefon 24.00).

Ljubljana vsak dan svojo tiskovno redakcijo in prevajalce.

Iskanje velja: potrošnja peti vira za enkrat po 20 vira, za dvakrat po 10 vira, za tretjič ali večkrat po 10 vira. Pri večjih izdatkih po dogovoru. Upravištevno naj se pošljejo naročila, reklamacije, iskanja l. t. d. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na plancaz naročila brez izdatkovne vplačila naročnice se ne opla. „Slovenski Narod“ telefon št. 24.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

na dom dostavljen:	v upravnstvu prejemanj:
celo leto naprej K 24—	celo leto naprej K 24—
pol leta 12—	pol leta 12—
četrt leta 6—	četrt leta 6—
na mesec 2—	na mesec 2—

Dopolni naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo: Knjižarna ulica št. 5 (v petični levo) telefon št. 24.

Naše uradno poročilo.

Dunaj, 24. novembra. (Kor. ur.) Uradno se razglasi:

VZHODNO BOJIŠČE.

Armada fronta generalobersta nadvoj. Jožefa.

Vzhodno Oršove je bil sovražnik vržen po avstro-ogrski in nemški četi. Tudi Turn-Severin je v naših rokah. Čez Krajovo prodirajo če vojske sile so z začetki dosegle reko Ot (Alt). V ozemlju Rimnik Valcea se sovražnik sije kakor prej vztrajno nastavlja.

Armada fronta generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Naš letalski poročnik Popelach je bil na poljudovalnem letu severno Brodyja napaden po treh ruskih bojnih letalcih. Pognal jih je v beg in jih prisilil, da so padli za svoje letilce.

ITALJANSKO BOJIŠČE.

Po izbojiščinah skrajno slabega vremena zadnjega tedna je na več odsekih zlasti na kraški planoti zopet začel artiljerijski boj, ne da bi bil deseti zadobil večjo ljutost.

JUGO - VZHODNO BOJIŠČE.

V območju c. in kr. čet vse neizpremenjeno.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo.

Berolin, 24. novembra. (Kor. u.) Wolffov urad poroča:

Veliki glavni stan:

ZAPADNO BOJIŠČE.

Fronta generalfeldmaršala vojvode Albrehta Württemberškega:

V lokih Yperin in Wytschaete je česoma posekalo streljanje.

Armada skupina prestolonaslednika Ruperta Bavarskega.

Severno Ancre se je popoldne začelo močno streljanje, ki se je razširilo tudi na južni breg. Več napadov Angličanov ni nikjer doseglo naših pozicij; večšina so se z znatnimi izgubami že podrli v zapiralnem ognju. Pri gozdu St. Pierre - Vaast in južno Somme do okoliša Chaulnes je bil pri našem vremenu ljut artiljerijski boj.

VZHODNO BOJIŠČE.

Fronta generalfeldmaršala princa Friderika Bavarskega.

Nič večjih bojnih dejanj.

Armada fronta generalobersta nadvoj. Jožefa.

Na vzhodni planjavi se bližajo čete generala infanterije pl. Falkenhayna reki Alt. V zapadnem kotu Rumunske je sovražni odpor zlomljen. Vsova in Turn-Severin sta vzeta.

BALKANSKO BOJIŠČE.

Armada skupina generalfeldmaršala von Mackensena.

Na domem krilu fronte v Dobrudži se sunki bolgarskih čet vrpi ruske sile in predosejajo naših pozicij. Tudi na drugih točkah armade se bojni stiki. Ob Donavi boj.

MAKEDONSKO BOJIŠČE.

Med Prespanskim jezerom in Črno večkrat močan artiljerijski ogenj. Delni sunki sovražnika severozapadno Bitolja in pri Makovu se ne ponesreči.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

Cesar Franc Jožef I.

Balzamiranje trupla.

Dunaj, 24. novembra. V sredo je akad. slikar profesor Matsch napravil skico cesarja na mrtvaški postelji ter je fotografiral sobo, v kateri je cesar umrl. V noči od četrta na petek je napravil profesor Marschall masko cesarjevega obličja. Nato je bilo truplo balzamirano. Ta posel je izvršil profesor dr. Kolisko v navzočnosti telesnega zdravnika dr. Kerzla.

Truplo so po izvršenem balzamiranju oblekli v maršalsko gala-uniformo ter položili v leseno krsto prevlečeno s črnim baržunom, ki so jo postavili na črn oder, kjer ostane do ponedeljka. Oder obdajajo visoki srebrni svečniki z gorečimi svečami. Pred krsto stoji velik srebrni križ, ob katerem opravljajo duhovniki dan in noč mrtvaške molitve. V ponedeljek položijo baržunasto krsto v kovinasto, nakar se bo truplo v navzočnosti članov cesarske hiše blagoslovilo. Proti deseti uri bodo dvignili dvorjaniki ob spremljavi bakljonoscev cesarskega mrliča ter ga ponesli po velikih črno pokritih glavnih grajskih stopnicah pred Schönbrunski grad. Od tam se bo pomikal sprevod v mesto Jez Mari-ahilferstrasse in Ring ter skozi glavna velika vrata cesarskega gradu v dvorno župno cerkev.

Dunaj, 24. novembra. Balzamiranje cesarskega trupla je bila končano proti jutru. Srce so položili v srebrno posodo, druge notranje dele telesa pa v medeno škrinjico. Oboje bo prenešeno v avgustinsko cerkev, kjer se blagoslovi in shrani.

Mrtvaški oder se nahaja v cesarjevi pisalni sobi, ki ni črno prevlečena. Krsta je odprta in pokrita s fino tančico, skozi katero je dobro videti celo truplo. Cesar ima v rokah majhen črn križec, obdan od cvetlice, spodnji del trupla je pokrit z zlato preprogo, na kateri ležijo mali šopki, poklonjeni cesarju od otrok cesarske hiše. Glava počiva na beli svileni blazini. Obličje je blede, ne spreminjeno, mirno.

LISTEK.

Sreča iz zločina.

Francoski spisal I. Barbey d' Aurevilly.

(Dalje.)

Zastrupljena?

Storila je to njena hišina, ki ji je namesto zdravila dala piti neko črnilo. Izključeno seveda ni, da se je to zgodilo slučajno. A jaz sem vedel, da je Evalija v resnici Haute-Claire. Videl sem oba na balkonu v blaznovcem obsevu. Toda svet tega ni videl. Svet je imel utis, da se je zgodil strašoten slučaj. Seveda, dve leti po tej katastrofi, je nastalo sicer zamolklo a ogorčeno murmuranje, ko se je izvedelo, da se poroči grof Serion de Savigny s Stassinovo hčerjo — kajti, da je ta igrala vlogo Evalije, ni moglo ostati tajno — in da jo hoče položiti na bistro, še gorke od tola sa prve grofove žene. Ljudje so to in ono sumili, a vanka je bilo strah lastnih misli in lastnih besed, saj zanesljivega ni mogel nihče nič vedeti. Zato so se ljudje omejevali na zabavljanje, da se je grof de Savigny poročil z navadno hčerjo na-

Publikacija testamenta.

Dunaj, 24. novembra. Dne 22. t. m. se je vršila v uradu najvišjega dvorjanika publikacija cesarjeve oporoke ob navzočnosti najvišjih dvornih funkcionarjev, zun. min. barona Buriana ter obeh min. predsednikov dr. Körberja in grofa Tisze. Cesar izraža v oporoki željo, da naj se postavi krsta z njegovim truplom poleg krste cesarice Elizabete in cesarjevega Rudolfa.

Svojemu nasledniku naroča pokojni vladar, da naj ljubi svoje narode, ter da naj vztraja pri državi in misli in obstoječih načelih državne ureditve.

Premoženje krone in bogate cesarske zbirke pripadejo novemu cesarju. Svoje privatno premoženje je zapustil cesar svojima hčerkama in njunim otrokom. Legate je ostavil tudi drugim članom cesarske hiše. Visokim dvorjanikom in osebam njegovega zaupanja je zapustil dragocene spominke predmete. Cesar je skrbel tudi za svoje služabnike ter za lovce svojih revirjev. Posebno bogato je obdaril svojega dolgoletnega telesnega slugo Ketterla. Večje legatije dobijo tudi razni humanitarni zavodi. Cesarjeva oporoka, ki je napisana že pred dolgimi leti, ima 2 dodatka. Prvega je napisal cesar po Franc Ferdinandovi smrti, drugega po izbruhu svetovne vojne.

Udeležba zunanjih vladarjev pri pogrebu.

Dunajski listi poročajo, da bodo prišli k pogrebu najbrž vsi nemški vladarji s cesarjem Viljemom na čelu ter morda tudi nemška cesarica in bavarska kraljica. Gotovo pride tudi bolgarski kralj. Sultan pošlje specialno odposlanstvo s članom turške cesarske rodbine na čelu. Iz Španije pričakujejo posebnega zastopnika kralja Alfonza, morda kakega španskega princa ali pa kraljevo mater Marijo Kristino, ki je rojena Habsburžanka.

Zvestoba pokojnega cesarja.

„Frankfurter Ztg.“ piše: Viteški značaj pokojnega cesarja je bil eden glavnih temeljev evropske politike. Ko so stali Rusi pred Krakovom in ko je grozilo izdajstvo Italije, je bila cesarju zašepetana gadja beseda o separatnem miru. Cesar je dejal dostojanstveniku, s katerim je moral govoriti o tej zadevi: »Raje poginem, kakor da bi postal kuja«.

Cesar Karel.

Na manifestu »Mojim narodom« ter na lastnoročnih pismih ministrskima predsednikoma pl. Körberju in grofu Tiszi je vladar podpisan samo z imenom Karel. Pojasnili smo že, da bi se novi vladar kot avstrijski cesar moral imenovati Karel I., kot ogrski kralj pa Karel IV., a ker ni mogoče da bi se cesar obenem imenoval Karel I. in Karel IV., gotova vladarska dejanjapamora izvršiti kot skupni vladar obeh držav, Avstrije in Ogrske, zato je odločil, da se bo imenoval samo Karel.

Poklonitev avstrijskega ministrstva.

Dunaj, 24. novembra. (Kor. ur.) Cesar Karel je danes dopoldne sprejel v avdienci celokupni kabinet, ki se mu je predstavil in poklonil.

Premembe na dvornih mestih.

Poročajo, da je cesar Karel potrdil dosedanjega najvišjega dvornika kneza Montenuovo na njegovem mestu, grof Berchtold pa da postane namestnik najvišjega dvornika. Generalna adjutanta pokojnega cesarja pojeda oha v pokoj in pride na mesto grofa Paara armadni zapovednik knez Schönburg. Namesto barona Bolfrasa pa pride princ Karel Lobkovic, ki bo šef cesarjeve vojaške pisarne.

Kronanje na Ogrskem.

Kakor poročajo madžarski listi se bo vršilo kronanje cesarja Karla za ogrskega kralja najbrž 18. decembra. Ceremonija, ki je zajedno važen državnopravni akt, se bo opravila v katedrali sv. Matije. Min. predsednik grof Tisza kot zastopnik ogrskega palatina in kardinal Csernoch bodo posadila kralju krono na glavo, kraljico Cito pa bo kronal kardinal Hornig. Iz cerkve se bo pomikal sprevod — kralj v ornatu na konju, kraljica v zlatem vozu — pred parlament, v katerega slavnostni dvorani obnovi kralj prisego na ustavo. Na to jezdi kralj k posebni mu grški, kjer vzame simbolično v posest ogrske države s tem, da zamahne z mečem v vse štiri vetrove. Sprevod se poda od tam v trdnjavo kjer se razide.

Sestanek avstrijskega državnega zbora.

Z Dunaja poročajo, da bo položil novi cesar pred državnim zborom

prisego na ustavo nekako ob istem času, ko se bo vršilo kronanje na Ogrskem, najbrž nekaj dni pozneje. Državni zbor se bo sestal torej med 15. in 24. decembrom. Oba predsednika, knez Windischgrätz in dr. Sylvester sta prosila za avdienco; cesar ju bo sprejel najbrž po pogrebnih slovesnostih.

Nov denar in nove znamke.

Z Dunaja poročajo: Že v najbližjem času bo dan v promet denar s podobo novega cesarja. Tudi poštne znamke bodo izdane z glavo cesarja Karla.

Mackensen čez Donavo.

VEČERNO NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 24. novembra. (Kor. u.) Wolffov urad poroča 24. novembra zvečer:

Dospeli smo do reke Alute. Krdela armadne skupine von Mackensen so na več točkah prekorčala Donavo.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

24. novembra. Rumunska fronta: V Dobrudži so se po številu močnejši sovražni oddelki približali našim pozicijam, pa so bili odbiti po ognju naše artiljerije. Vzdrž Donave, pri Silistri, Tutakanu in Ruščuku artiljerijski ogenj. Pri Gi-genu, Orehovu, Lomu in Vidinu, so naši oddelki zasedli donavske otoke.

Večerno nemško poročilo nam naznaja velevažno vest, da so čete gfm. Mackensena na več točkah prekorčale Donavo. Pričela se je torej nova odločilna faza velikega borenja, in bolgarsko - nemška armada južno Donave se pripravlja na uničujoče udarce proti Rumuniji.

Od juga Mackensen, od severa Falkenhayn — temni hudourni oblaki se zbirajo nad rumunsko-rusko armado, katere nesposobnost navdaja entento s skrbjo in žalostjo.

General Falkenhayn je s pravo strategično ženjalnostjo spoznal, da se pripravljajo Rumuni v Valahiji na veliko protiofenzivo, ki naj bi zadela njegove, daleč proti jugu segajoče kolone v bok ter mu pripravila katastrofalen poraz. Rumunska armada

preveč lepa za hišno, vam nisem verjela. To je bila moja neoroča. A bolj kriv, kakor Evalija, je moj mož, kajti on jo ljubi in je mene izdal. Spoznala sem vso resnico že pred nekaj dnevi, ko sta se spogledavala, stoje ob moji postelji. Še več mi je povedal ostudni ukus črnila, ki mi je jo dala Evalija piti. Vzlic temu sem zaužila vse, kar so mi ponudili, kajti želela sem umreti in umrla bom. Nič mi ne pripovedujte o protistrupih. Ne mramar jih! Naj umrjem!

Zakaj ste pa po mene poslali? sem vprašal ves začuden.

To vam takoj pojasnim, je težko sopeče rekla grofica. Poslala sem po vas, da vam povem resnico. Evalija in moj mož sta me namenoma zastrupila. Od vas pa zahtevam, da tega nikomur ne poveste in mi daste svojo častno besedo, da ostanete najina tajnost. Vi ste moj zdravnik in vam bodo vsi verjeli, če rečete tudi vi, da sem pomotoma zaužila črnilo — kakor sta se izmislila moj mož in Evalija — in če rečete, da bi me Evalija gotovo ne bila umrla, če bi moje zdravje ne bilo že davno prej tako oslabileno, da mi ni bilo pomoči. Prisegate, doktor, da boste tako govorili in izpovedali kjesibodi.

(Dalje prihodnje.)

je držala s svojim desnim krilom osemle med Oršovo in Turul Severinom, centrum se je utrdilo južno železnice Turul Severin-Cralova, na levem krilu od Slatine do Rimnika ob Aluti pa so masirali Rumuni vse svoje razpoložljive čete. Njihove namerje je podri Falkenhayn z obdobjem vredno spretnostjo in naglico. Njegove kolone, ki so prodirale s fronto proti jugu, so v naglo izvršeni pregrupaciji krenile proti vzhodu ter so v brzem pohodu že dosegle do reke Alute, kjer stoji sedaj pripravljene, da sprejmejo sovražnika. Istočasno so s silno močjo udarila naša krčila pri Oršovi ter potisnila sovražnika iz donavskega kotla čez Turul Severin nazaj. Roko v roki s temi operacijami prodira Mackensen čez Donavo in en sam pogled na karto nas uči, da se pripravljajo na rumunskih bojiščih velezanimivni pa tudi velevažni in veliki dogodki. Ruski listi že razpravljajo o možnosti, da bo treba opustiti vsi rumunsko ravnino ter se umakniti na Seret. Edina tolažba, ki jo dajejo svojim čitateljem, je ta, da tudi največji nespelhi na Rumunskem ne morejo preprečiti »konečne zmage«.

Kje je udaril Mackensen čez Donavo?

Basel, 24. novembra. »Daily Mail« poroča iz Bukarešte: Sovražna artiljerija obstreljuje dan in noč Slobodno in Turnu Magurele. (Slobodna leži ob Donavi nasproti Ruščuku, Turnu Magurele nasproti Nikopolju).

Pomen zavzetja Turul Severina.

Berolin, 24. novembra. Lokalni »Anzeiger« poudarja veliki pomen zavzetja Turul Severina. Obsežno donavsko pristanišče je gotovo bogato založeno z živilci, tam se nahajajo tudi tovarne za stroje in ladjedelnice, posebno važno pa je, da bo mogoče na Vlaškem stojiščih čete aprovizirati v bodoče naravnost čez Donavo.

Nova rumunska obrambna črta.

»Nove Vremja« poroča: Nova rumunska obrambna črta v vlaški ravnini se nahaja med Slatino in Pitesti, 120 km zapadno. Bukarešte. (P. L.)

Armado povelje bolgarskega kralja na tretjo armado.

Sofija, 24. novembra. (Kor. ur.) Kralj je podal nastopno armadno povelje na tretjo za Rusi se bojujočo armado:

»Častniki, podčastniki, vojniki tretje armade! Pričakovani boljši dnevi za našo državo nad našim nezvestim severnim sosedom so hitro prišli. Previdnost vam je dala priliko, da ste pokazali silo in v vsej veličini svojemu novemu sovražniku moč, ki biva v Vas. Naša sosednja Rumunija nas je napadla, meneč, da je naša odločnost, naša krepkost oslabiljena in da je prišel trenutek, da zopet začne svoje roparsko delo iz leta 1913. Njena nevarnost je bila brez primere, brez primere pa tudi moč orkana, ki je pometla sovražne tolpe čez zlata polja Dobrudže, sedeža starega kraljestva. Brezprimerni juriš na trdnjavo Tutrakana, slavo polni bitki pri Dobricu in Silistriji, napad na močno utrjene pozicije pri Kobatinu in Toprak Hisarju, zavzetje Konstantce, Medjidije in Crnevođa, vse to je bilo za vedno simbol neomajne bolgarske moči.

Navedeni čustva največje dolžnosti do domovine, krepko podpirani po hrabrini v vojni izvežbanosti nemških, avstro-ogrskih in turških v plemenitem in viteškem tekmovalstvu na polju časti z Vami zvezanih četah ste vsvarili dela, ki označujejo najlepše trenutke v naši vojni zgodovini in pomos navdala moje srce, ko pomislim, kaj je storila Vaša hrabrost. Z neizpremenjenim zaupanjem v Vaše neomajno držanje pošiljam Vam entuzijastičen pozdrav složnega skupnega bolgarskega naroda in izrekan Vam svojo srčno hvalo in priznanje, želeč Vam zdravja in moči za nova še slajnejša dejanja. Bog Vsega mogočega naj Vas ščiti! Z njegovo pomočjo se zaključijo naše posrečeno delo s trumfom.

Boj za pot na Prilep.

Bitka severno Bitolja traja z nezmajljivo silo. Srbi so se na levem krilu polastili oporišča Paralovo; za vzhodne severno in severozapadno Bitolja se vrši krvava borba z menjajočim se uspehom. Srbi si hočejo očitno izvojevati za vsako ceno pot na Prilep.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

24. novembra Makedonska fronta. Med jezeverja Ohrida in Prespa smo vrhli močne sovražne

oddelke nazaj. Na raznih točkah pred našimi pozicijami med Prespanskim jezerom in Crno živahen artiljerijski ogenj. Vzhodno loka Crne smo odbili tri nočne napade sovražnika, ki je pri njih imel krvave izgube. V dolini Moglenica in na obeh straneh Vardarja artiljerijski ogenj. Na vzhodju Belasice - planine je mir. Ob Strumi slab artiljerijski ogenj.

Nova armada v Makedoniji?

»Pester Lloyd« javlja čez Malmo: V Egiptu sestavlja ententa novo armado, ki sestoji iz angleških kolonialnih ter ruskih, francoskih in italijanskih čet. Ta armada naj nastopi v Makedoniji, kjer se ji bodo pridružile tudi grške revolucionarne čete.

V zasedenem Bitolju.

Angleški listi poročajo: Kot prva je dospela v Bitolj francoska konjenica, kateri je sledila francoska in ruska pehota. Z vzhoda so dospeli Srbi, ki so zasedli centrum mesta. Prebivalci so kmalu prišli na ulice ter so v od Francozov zasedenem delu vpraševali, ali naj razobesijo francoske zastave. Francoski zapovednik pa jim je odgovoril: »Ne, srbske!«

Boj za mesto je bil silno krvav. Francozi so napadli na fronti Bukvi in Kenali, kjer so bili sprejeti s strahovitim ognjem strojnih pušk ter odbiti. Popoldne so Francozi znova navalili, osvojili pa so le 1000 m sovražnih jarkov. Ponoči je nastopila gosta megla, toda ogenj braniteljev ni utihnil. Proti 6. uri zjutraj je streljanje naenkrat prenehalo in francoske patrulje so zalede na — prazne sovražne järke. Bolgari so izginili in vzeli so seboj ves vojni material, izvzemši nekaj municije za puške. Nemci in Bolgari so se umaknili na svojo obrambno črto ob Bistrici, kateri se sedaj bližajo alirane čete.

Pred deseto laško ofenzivo.

Že čujemo, da je pričel artiljerijski boj na več odsekih na Goriškem, zlasti pa na Krasu, kjer je glavno pozorišče italijanskega borenja. Tako je vsakokrat, ko začne nova ofenziva. Italijanski topovi začno pokati na raznih frontnih delih pa že tako določeno in s tako intenzivnostjo, da se reče takoj: pričela se je nova ofenziva. Sinočno uradno poročilo nam naznanja, da se je izboljšalo skrajno slabo vreme, ki je trajalo daljša časa tudi na Goriškem, in je zopet začel artiljerijski boj, ki pa se ni še razvil do večje ljutosti. Italijani so se precej časa pripravljali na novo ofenzivo. Udarci, ki so jih dobili v deveti ofenzivi, so bili tako hudi, da so potrebovali neobhodno dosti časa, da ustvarijo novo podlago za ofenzivo, na kar se spuste v nove boje. Pričeli so in pričakovati je izredno ostrega napadanja, sam kralj je pregledal fronto in storili so brez dvoma vse, kar sodijo, da je potrebno in kar bi jim po njihovem mnenju končno moralo dati na Krasu tak uspeh, da bi se res približali Trstu, kakor tako srčno želijo. Ali to pot bo italijansko prizadevanje, zavojevati pot v Trst, toliko težavnejše, ker se je branilec tako ojačil, da pravijo vojaški kritiki v milanskih listih, da so Avstrijci na soški fronti sedaj mnogo močnejši kakor so bili kedaj poprej. Krvav je bil začetek novembra, krvav obeta biti tudi konec tekočega meseca.

Italija proti vojni do izčrpanja.

»Popolo d' Italia« priobčuje članek, kakor se preko Curiha poroča, v katerem se izjavlja, da Italija iz gospodarskih ozirov, Francija pa glede na daljnji obstoj svojega ljudstva, ne soglašata z načelom vojne do izčrpanja. Taka vojna bi ju izčrpala tako, da bi popolnoma onemogli. Zato pa zahteva zlasti Italija, da naj pride konec vojne velik napor, ali po povsem novi metodi, dosedanja se ni obnesla.

Porazi Italijanov v Tripolitani.

Carigard, 23. novembra. (K. u.) Poročevalec »Taswir-Eskiarja« poroča o dogodkih v Tripolitani: Še tole: Isti Ramasan Ben Cheturi, o katerem so mislili Italijani, da so ga podkupili, je obrnil orožje proti njim in je opremil z italijanskim orožjem vojni zbor, ki je porazil Italijane večkrat in jih je prisilil, da so si poiskali zavetja v mestih. Vstaja se je raztegnila do Nevahi-Erbaa na tuniški meji kakor tudi do Dšehela in Gadamara. Arabski vodja Halif Benasker je pobil Italijane pri Dehibatu, prišel v Tunis in zapletel Francoze v boje, ki se še nadaljujejo uspešno v gorju Matamaha. Ben Cheturi je postavil neke vrste provizorično vladno, izgube Italijanov v raznih bojih se cenijo na 20.000, razen vojniki, ki se nahajajo v notranjosti dežele. Italijani so vrgli v ječe arabske notable v mestih, da bi jih izmenjali za vojnike. Ko je došel Nuri paša, se je organizacija oborožene sila vrhlo.

cev se izpopolnila. Sedaj je vzpostavljena sopolna otomanska uprava, kakor je bila pred letom 1911. Italijani si ne upajo zapustiti onih pet obmorskih mest, katera imajo zasedena.

DROBNE VESTI IZ ITALIJE.

»Daily Telegraph« poroča iz Italije, da prebivalstvo mnogo trpi vsled visokih cen premoga in sladkorja ali v primeri s tem bi pomanjkanje kruha povzročilo mnogo hujše posledice, zlasti na jugu, na primer na Siciliji, kjer delavec skoro samo od kruha živi, in pomanjkanje je pričakovati v taki meri, da je italijanska vlada v največjih skrbih. Poročali smo že na kratko, da je došlo iz Rusije okoli 2500 italijanskih vojniki v Italijo, da se bodo odsele bojevali proti svoji avstrijski domovini. V Milanu so jih slovesno sprejeli, zastave Trsta, Trentina in Dalmacije so nosili v sprevodu in svirala je godba. Med temi izpuščenimi je nad 20 oficirjev. — Pred vojaško sodnijo v Rimu se je izvršila razprava proti nekaterim socializmom, ki so poskušali oživeti v Italiji antipatriotično pacifistično gibanje: Italo Toscana je obsojen na 6 let, Sardelli na 5 let, Marinotti in Meraro vsak na 5 let prisilnega dela.

Bitka ob Sommi.

VEČERNO NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 24. novembra. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča 24. novembra zvečer:

V pokrajini ob Sommi nič posebnega.

Angleški letalci.

London, 24. novembra. (Kor. u.) Reuter javlja: Uradno razglašajo, da so angleška letala dne 22. t. m. napadla v Zebruggeju obrambe za pomorska letala in razliralce. Opazovalci javljajo, da so bili razliralci zadeti in shrambe poškodovane. Letalci so se vrnili nenoščeno. Kakor je izvedel Wolffov biro na pristojnem mestu, ni letalski napad na Zebrugge 22. t. m. popoldne napravil nikake materialne škode in tudi ponesrečil ni nihče.

Prehrana na Francoskem.

Pariz, 24. novembra. (Kor. ur.) Agence Havas javlja, da je posl. Thierry imenovan za državnega podtajnika za prehrano.

Angleška-perska zbornica.

V angleški perski zbornici je lord Sydanham opomnil, da je vlada že 15. avgusta objavila izjavo Angleške in njenih zaveznikov glede postopanja napram nemškemu podmorskemu čolnom, a je še ni podala. — Lord Beresford je dejal, da misli vlada dobiti vojno po srečnem slučaju, a vse vojne se izvajajo le s previdnostjo, z energijo in z ofenzivo. Angleško gospodarstvo na morju je po podmorskih čolnih ogroženosti. Blokada Nemčije je z vsemi sredstvi poostri. — Lord Crewe je odgovoril, da smatra angleška vlada postopanje nemške mornarice za piratsko, toda Nemčija ni prelomila nobene obljube, ker ni nobene dala. Vsak podmorski čoln je smatrat za sovražnika, ki ga je takoj uničiti. Crewe je zavrnil očitjanje, da angleško brodovje nič ne dela. — Lord Middleton je rekel, da ne vzbuja lord Crewe upanja, da se bo delovanje angleškega brodovja znatno premenilo in je priznal nevarnost, da bi se mornarica dala izzvati v lahkomiselna dejanja.

Boji na morju.

»Britannia«.

Ponesrečil je največji angleški parnik »Britannia«. Ali ga je potopil nemški podmorski čoln ali je zadel ob mino, to glasom nemških listov še ni dognano. Angleži trde, da je nemški podmorski čoln z vojno zvijačo preprečil, da angleška torpedovka ni prišla potopljajočemu se parniku na pomoč. Angleži javljajo, da je bilo na ladji 1100 ranjenec.

Lougon, 24. novembra. (Kor. u.) V poslanski zbornici je vprašal Carson ministrskega predsednika, če more kaj povedati o potopljenju bolniške ladje »Britannia« in če hoče nevturalne države opozoriti na ta najnovije barbarstvo kršenja mednarodnega prava. Ministrski predsednik Asquith je odgovoril, da še nima drugih posamičnosti razen onih, ki so že objavljene. Vlada poudarja stvar največje pozornosti, na drugo vprašanje v tej stvari je Asquith rekel, da je bila napadna ladja, ki je znana kot bolniška ladja.

Berlin, 24. novembra. (Kor. ur.) Wolffov biro javlja: V angleški poslanski zbornici je bilo baže po nemškem podmorskem čolnu provzročeno

se potoplenje bolniške ladje »Britannia« predstavljeno kot dejanje nečloveškega barbarstva, nasprotujoče mednarodnemu pravu. Nasproti temu bodi pribito, da »Britannia« ni bila potopljena po nemškem podmorskem čolnu.

Sej admiralnega štaba mornarice.

Rotterdam, 24. novembra. Kakor poroča Nieuwe Rotterdamsche Courant iz Londona, brzojavljajo Daily Telegraphu iz Aten: Ni izključeno, da je bolniška ladja »Britannia« zadel ob mino. Kakih 2000 oseb pogrešajo.

Potopljena ladja.

London, 24. novembra. (Kor. ur.) Admiraliteta javlja, da je angleška bolniška ladja »Braeme Castle« (2680 ton) na poti iz Soluna v Malto z ranjenici na krovu v Mukoni-Kanalu v Egejskem morju zadel ob mino ali pa bila potopljena. Vsi ljudje, ki so bili na krovu, so rešeni.

Nov min. predsednik na Ruskem.

Petrograd, 24. novembra. (K. u.) Petrogradska brzojavna agencija javlja: Državni tajnik in minister občin Trepov je imenovan za ministrskega predsednika. Dosedanji ministrski predsednik in minister zunanjih del Stürmer je imenovan za najvišjega komornika carskega dvora, a ohrani svoje funkcije kot član državnega sveta. S carskim ukazom sta duma in državni svet odgodena do 2. decembra.

Petrograd, 24. novembra. (K. u.)

Brzojavna agencija: Najvažnejši listi javljajo imenovanje državnega tajnika Trepeva za ministrskega predsednika in pravijo, da nalaga ta prememba vladi dolžnost, podati v parlamentu pojasnilo o prihodnjih problemih vladnega delovanja. Ker pa stane tako pojasnilo temeljitih študij, je imenovanje Trepeva dolgačji carski ukaz odredil, da se duma in državni svet odgodita za kratek čas.

Iz ruske dume.

Nemški listi prijavljajo dolga poročila, ki jih zabeležimo s primerno rezervo. Poroča se, da je bil v dumi velik vihar: nihče ni ostal na svojem mestu in na govorniški tribuni je prišlo do pretepa. Posl. Sulgin, prijatelj Angležev je razkril, kako se postružuje rusko - angleške razmere. Očitaj je vladi, da podpira gibanje za takojšnji mir. Poglejte v narod, je rekel, povsod je izginilo veselje za vojno. Ruski narod hoče mir za vsako ceno in sovraštvo proti Angleški dobi izraza v hrupnih demonstracijah. Od kod to sovraštvo? Dolžim vlado, da dela tako politiko. Posl. Goldmann je rekel, da kroji govorice, da neče vlada v slučaju miru odstopiti Kurlandijo. Govornik je protestiral proti tej eventualnosti, čež, da je Baltičsko morje za Rusijo še važnejše, kakor bi bile Dardanele. Kadet Maklakov je dejal, da nevarnost ne tiči v težavah zaradi prehrane, nego v tem, da se je duh prebivalstva premenil. Povsod vlada hrepenenje po miru, nikjer ni več volje, doseči z vojno politične cilje. Povsod vlada mnenje: Kolikor slabše se godi na fronti, toliko prej bo mir. — Cenzura ni pustila priobčiti teh govorov.

Oborožen konflikt med Grško in entento?

Ženeva, 24. novembra. Lyonski listi zatrjujejo, da je vsled »trdoglavosti kralja Konstantina« oborožen konflikt med Grško in entento neizogiben. General Sarrajl je izročil grški vladi ultimatum, ker se grške čete upirajo, da bi Francozi zasedli tkzv. nevtrarno zono. Do prvih krvavih spopadov pride najbrž v Ekatirinih.

Grška odklonila zahtevo izročilne vojnega materiala.

Atene, 23. novembra. (Kor. ur.) Reuterjevo poročilo: Zadnja zahteva admiralja Fourneta za izročitev vojnega materiala je vsebovala 18 baterij poljske artiljerije, 16 baterij gorske artiljerije, 40.000 pušk, 45 strojnih pušk, 50 avtomobilov in znatne množine municije. Fournet je izjavil, da je to jednako vojnemu materialu, izročnemu Nemcem in Bolgarom. Vlada je odgovorila, da je ententa vzela že 191 modernih topov iz Grške. Nadalje je izjavila, da pritrditev tej zahtevi pomeni sovražno dejanje proti centralnim državam in bi Orški onemogočila lastno obrambo. Radi tega odklanja zahtevo.

Nemri v Atenah.

Ženeva, 23. novembra. »Matin« poroča iz Aten: Vsled velikih novih dijaških kraevalov so francoske čete z nasajenimi bajoneti izpraznile ceste. Zvečer je v parku Zapejon pri-

šlo do spopada pri katerem je bilo oddanih 150 strelav iz revolverjev. Tri osebe so bile ranjene. »Agentura Radio« poroča, da je pošiljanje čet v Peloponez prekinjeno, ker je nevtralna zona že ustvarjena. Široka je 8 kilometrov, zasedli so jo Francozi in oni jo upravljajo.

Atentat na ruskega poslanika.

Ženeva, 24. novembra. »Petit Parisien« poroča: Grški rezervisti so napadli vlak, v katerem se je vozil ruski poslanik Demidov iz Larise v Atene ter so na poslanika tudi streljali. Poslanik ni ranjen.

Odhod centralnih poslanikov iz Aten.

Lugano, 24. novembra. »Corriere della sera« poroča iz Aten, da so se poslanci Nemčije, Avstrije, Bolgarije in Turčije 22. t. m. popoldne ob 2. z malim grškim parnikom »Mykalis« odpeljali iz Pireja. Niso pa odstopovali v Dedeagač, marveč v Kavalo. Odšlo je vsega skupaj okoli 80 oseb, ki niso bile nič potrte, dame so nosile šopke in se zahvaljevale za pozdrave znancev in prijateljev, med temi grških oficirjev, eden dvorni maršal in zunanji minister sta šla na krov ladje in jim izročila poslovilne pozdrave kralja in vlade. Francoski in angleški uradniki so pregledali papirje potnikov, ko so razobesili potniške nemško in avstrijsko zastavo, je ukazal francoski oficir, sneti ju. Dva uradnika grškega zunanje ministrstva sta spremljala potnike v Kavalo. Varstvo Nemcev na Grškem je prevzel holandski poslanik, Avstrijec in Ogrov pa ameriški.

Razne politične vesti.

Novi nemški veleposlanik na Dunaju. Berolin, 24. novembra. (K. u.) Wolffov biro javlja: Kakor čujemo, je poslanik grof Boto Wiedel določen za cesarskega veleposlanika z izredno mislijo na Dunaju.

Hrvatski sabor. Poroča se, da se snide hrvatski sabor v ponedeljek 27. t. m. k seji, v kateri se po-
dožalna izjava sabora povodom smrti vladarja.

Avtonomija Galicije. Iz Krakova se poroča: Galicija se baje razdeli v sedem vojvodstev: tri zapadna in štiri vzhodna. Vojvodstvi Stanislav in Tarnopol se priključita za vojvodstvi z malorusko večino, drugi dva vzhodni s poljsko večino, zapadna vojvodstva bodo veljala za čisto poljska. Vojvodstvi Lvov in Przemyśl kot vzhodni ozemlji se proglasita za pretežno poljski. V obeh vojvodstvih z malorusko večino bodo vojvode Malorusi, namestniki Poljaki, v Lvovu in Przemyślu bodo vojvode Poljaki, namestniki Malorusi. Vsako vojvodstvo bo imelo svoj provincialni deželni zbor in ti bodo pošiljali zastopnike v splošni deželni zbor. Sedež splošnega deželnega zbora bo v Lvovu.

Wilsonove intervencije ne bo. Ženevski »Le Journal« poroča iz Washingtona: Wilson dementira vesti o nameravanem pričetku mirovnih pogajanj. On noče ničesar storiti, ker ententa odklanja strogo vsako vmešavanje.

Poljsko kraljestvo in Poljaki. »N. Zürcher Ztg.« je priobčila članek, v katerem pripoveduje o razpoložnosti Poljakov sprito proglašanja kraljestva Poljskega. Pred vsem je ovrženo mnenje, da Poljaki sami ne bodo vplivali protiodločanju svoje usode. Proti takemu mnenju govori dejstvo, da se nameruje ustanovitev poljske armade, na kar pa ni misliti brez dobrovoljnega sodelovanja poljskega prebivalstva. Da bi bila organizacija poljske oborožene sile in nje vstop v vojno v interesu centralnih vlasti, je jasno brez drugega; ostaja le vprašanje, ali bodo Poljaki videli v tem svoj lastni interes? Na to vprašanje morejo odgovoriti le Poljaki sami. Njihovo mnenje ni danes le platičnega vrednosti, marveč zahteva realnega mednarodnega zanimanja. Iz poročil o vedenju političnih krogov v Varšavi se ne morejo izvajati nikaki pozitivni sklepi. Ali eno se da posneti iz doedanih poročil: da se je proklamacija, ki je vključ mnogim notranjim in vnanjim pomanjkljivostim čin velikega zgodovinskega pomena, pripravila v sporazumu z najresnejšimi političnimi krogi v Varšavi. Toda — kako visoko da cenijo ti krogi čin zveznih vlad in do katerih mej so pripravljeno nositi posledice — to je za sedaj neznan. Že danes pa se more reči, da kažejo Poljaki tisto staro treznost in hladnost, ki jim je bila vsikdar lastna pri presojanju dovoljenih jim koncesij. Dobro poznavanje sedanjih političnih razmer v Varšavi tudi ne dovoljuje, da bi njih zahvalne brzojavke vladarja Avstro-Ogrske in Nemčije smatrali za kot dokaz za entuzijastičen sprejem proklamacije poljskega narodu, se-
seboj se zato, ker ima »klub pristajav poljske državnosti«, (ki je po-

sial brzojavke) le malo vpliva in malo pristašev ter je na zadnjem mestu med političnimi organizacijami Varšave. Natančnejša poznanja političnega razpoloženja v Varšavi in namenov Poljakov bo treba še dolgo čakati. V prvo, ker je to odvisno od nadaljnjega razvoja stvari, in v drugo, ker neovirano in zanesljivo poročanje o tem naleta na velike težave. Da je prvo navedeni vzrok veljaven, dokazuje več razgovorov, ki jih je imel dopisnik te dni s poljskimi politiki v Švici. Vsi se drže nekako rezervirano pri presojanju proklamacije. To uverjenje pa je dobil poročevalec, da vsi pripisujejo proglasenju principijelen pomen in veliko važnost. A ta principijelni moment je v okolnosti, da se je poljsko vprašanje povzpelo do važnosti mednarodnega problema, ki ga more le evropski mirovni kongres končno veljavno urediti, kar smatrajo Poljaki kot conditio sine qua non vsake ugodne rešitve svojega narodnega in državnega vprašanja v bodočnosti. To stališče je izrazil tudi znanivaršavskihistorik Jan Kucharszewski, ki od izbruha vojne služi svoji domovini s političnim in publicističnim delovanjem v inozemstvu. Kucharszewski spada med tiste politike, ki narodno stvar Poljakov branijo s stališča poljske neodvisnosti, iz česar izhaja, da v rešitvi poljskega vprašanja, kakor ste jo določili centralni vlasti, ne vidi izpolnitve pravih narodnih aspiracij Poljakov. Vsekako pa je to vprašanje po koraku centralnih vlasti zadobilo pred vsem pristojni mu mednarodni pomen, ki se mu je doslej odrekalo. In s tem je dan predpogoj za ugodno rešitev. Obenem dobivajo Poljaki možnost, da svoje narodne institucije organizirajo v večji ali manjši meri, in sicer na ozemlju Kongresne Poljske, kjer skozi desetletja niso imeli te možnosti. Vse to — četudi ni še končno veljavna rešitev poljskega vprašanja — pomenja za njih pridobitev in nikakor ne škodo.

Cesar Franc Jožef na Slovenskem.

Za časa svojega vladanja je pokojni cesar opetovano obiskal vse svoje kronovine, bodisi, da se je hotel na licu mesta podučiti o vladajočih razmerah, bodisi, da so ga privlačili v razne kraje državniški ali vojaški posli, ali izredne slavnosti. Nam Slovincem je cesar Franc Jožef še posebno pokazal, kako je bilo njegovo srce vedno tam, kjer se njegovi narodi radujejo, ali pa v tugi žalujejo. To je bilo takrat, ko je prišel tolažiti in povzdigniti od potresa razdejano Ljubljano. S solzami v očeh so ga takrat pozdravili Slovenci — 7. maja 1895 — v svojem središču in njegove besede: »Ljubljani se mora pomagati!« so vili v srca nove nade, ki so se potem v polni meri izpolnile.

Dvanajst let poprej pa je bil pokojni cesar na Kranjskem osebno priča radostnega slavlja 600letnice združenja kranjske dežele s habsburško rodovino. Dne 11. julija 1883 je prišel vladar v Trbovlje, kjer si je ogledal tamkajšnji premoški op, nato pa je slovesno sprejel prestopil kranjsko mejo. Na tisoče ljudstva je pozdravilo cesarja na ljubljanskem kolodvoru, in vladar je radostno ginit od tolike ljubezni. Še pri sprejemu poudaril, da se »sreči svojih zvestih Kranjcev posebno dobro počuti« in da ga »patriotična gorečnost zveste deželne prestolnice posebno veseli.« Cesar je ostal v Ljubljani štiri dni. Sprejemal je deputacije, informiral se je o vseh važnih deželnih vprašanjih, položil je temelj muzeju »Rudolfinum« in se posebno zanimal za razcvet Ljubljane. Župan Graseliju, ki je poudarjal, da se imenuje Ljubljana tudi zato lahko »belca«, ker ni nikdar omadeževala svojega čista ljubezni in vdanosti do cesarja, je takrat rekel cesar: »Ljubljani je bila vedno prava avstrijsko mesto, ki je živo sočutna vse, kar je zadelo državo.« Pri odhodu je cesar daroval mestu v znak svoje posebne naklonjenosti svoj doprni klj iz bronu, ki stoji sedaj v mestni posvetovalnici. Dne 14. julija se je podal vladar v Logatec, od tam v Idrijo in v Postojno, kjer je bila v jami velika slavnost, potem pa v Kamnik, Kranj, Begunje in na Bled, kjer so priredili prelepo razsvetljavo jezera. Dne 17. julija so je vrnil cesar čez Trbiž na Dunaj.

Kot dvajsetleten mladenič je bil Franc Jožef prvič na Kranjskem. Ljudstvo je bilo naravnost očarano od miline, s katero je nastopal mladi vladar. Kranjski dostojanstveniki so cesarja tudi takrat sprejeli v Trbovljah — 10. aprila 1850 — in v slavnem prejemni družbi se je nahajal tudi maršal Radetzky. Cesar je ostal dva dni v Ljubljani, kjer se je jako zanimal tudi za razna slovenska vprašanja.

Najprej dan, ki ga je preživel veliki vladar sredi svojega slovenskega naroda, pa je bil pač 19. november 1856. Na potu v Italijo sta se mlada zakonska cesar Franc Jožef in cesarica Elizabeta, ustavila v Ljubljani. Iz cele kranjske dežele je hitelo ljudstvo občudovat prekrasno mlado ženo ljubljenskega svojega vladarja in neštivilne dokaze ljubezni in simpatije sta sprejela v Ljubljani. Ne pozaben pa je ostal tedanji generaciji 19. november. Cesarica Elizabeta je praznovala tisti dan v Ljubljani — baš je od tega poteklo 60 let! — svoj 19. god, v cesarskem kvartirju so se vršile velike slavnosti in Ljubljana je tekmovala v prisrčnih čestitkah. Po štiridnevnom bivanju je odpotoval cesarski par 20. novembra v Italijo. Cesar in cesarica sta se potem vračala v prvi polovici meseca marca 1857 čez Gorico. V Ljubljani se nista ustavila, pač pa 11. marca v Postojni, kjer sta občudovala krasoto podzemeljske jame.

Leta 1900 se je mudil cesar v Gorici, kjer ga je slovensko prebivalstvo iz cele dežele navdušeno pozdravljalo.

Tako je imela Slovenija, posebno pa kranjska dežela opetovano priliko, pokazati svojemu ljubljenskem vladarju vdanost in zvestobo, njeni sinovi dokazujejo sedaj na bojiščih, da ostaje vedno resničen izrek cesarjev: »Da se med Kranjci lahko dobro počuti«, žalost, ki vlada na Slovenskem nad njegovo smrtjo, je priča ljubezni, ki jo je gojil slovenski narod do blagopokojnega cesarja.

Žalna seja trgovske in obrtniške zbornice.

Ljubljana, 25. nov.

V žalno razsvetljeni dvorani mestnega magistrata se je vršila danes dopoldne žalna seja trgovske in obrtniške zbornice, ki jo je vodil zbornični predsednik g. Ivan Knez ob navzočnosti vladnega zastopnika okrajnega glavarja grofa Giovannellija.

Po otvoritvi se je izvajal predsednik:

Častita zbornica! V trdih časih živimo. Obkroženi od slepega sovraštva vztrajamo v zmagoviti borbi 28 mesecev že proti nadsilnim nasprotnikom. V teh gorja obilnih časih, ko so težke izgube in bridkosti, ki zadevajo posameznike in cele rodine, postale redni pojav, nam ni bila prizanešana tudi najstrašnejša nesreča. V nesrečah izkušene nas je sedaj do duše pretresla in potrla uničujoča vest iz cesarskega Dunaja, da je naš preljubljeni, plemeniti vladar Njega Velikanstvo Franc Jožef I. na večer 21. novembra 1916 izdihnil svojo veliko dušo. Smrt predobrotljivega vladarja, do katerega smo se obračali celo svoje življenje z detinske vdanosti, je silovit udarec, strašna izguba za državo in celotni kakor za posrednega podanika.

Božja previdnost je dala Francu Jožefu I. častitljive starost 37 let. V zorni mladosti je zasedel starostni prestol ter je premudro vladal 68 let, obdan od kugeznih svojih narodov in spremljan od visokega spoštovanja celega sveta. Strgota srca žalujemo v bridki boleti ob odprtem grebu velikega vladarja, ki je z neposmenno modrostjo vodil usode svojih podanihov sredi hujših viharjev tako, kakor v letih, ko so v sreči miru urjali narodi svoje blagostanje. Celu njegovo življenje je bilo posvečeno neumornemu delu in skrbi za blagobitje prebivalstva. Vzornik za nestrudno delavnost in izpolnjevanje dolžnosti je s čudovito energijo opravljal težavne vladarske posele do zadnjih dni, dasi so se omagovale tolema sile. Vajeni, odkar se zavedamo, da nam pravično gospodarji Franc Jožef I. omagujemo pod strašno rocnico, da smo izgubili za vedno Njega, ki je z enako ljubeznijo očeval vse svoje narode. V nepopisni tej bridkosti prav posebno čutimo srčno potrebo, da se tem tesnejše oklepamo Najvišjega prestola v nepopisni zvestobi.

Visokopokojnega cesarja so dičili najlepše vladarske in osebne vrline. Večna previdnost ga je kot božji dar naklonila monarhiji v časih, ko so nevarni sovražniki ogrožali stebre domovine. V trdni veri v veliko mislo starostne svoje vladarske hiše je izpolnil svojo vzvišeno svanije, umel je premagati vse največje težave, srečno je vodil monarhijo preko vseh nevarnosti ter lo dovedel do današnje moččnosti. Čas njegovega slavnega vladanja se bo po pravici mogel nazivati razdobje Franca Jožefa I.: vznesena osebnost njegova je neizbrisno izražena v tej dolgi dobi s tako dalekosežnimi dogodki. Ocena njegovega vladanja in njegovih slavnih del gre zgodovini, v kateri mu bo mesto poleg največjih regentov.

Velikansko se spremembe, ki so se izvršile za njegovega vladanja. Komaj pregleden je napredek in razvoj monarhije v razdobju Franca Jožefa I. na vseh poljih človeškega stremjenja ter državnih naprav in uredb: Rešiti je bilo najvažnejše politične in gospodarske probleme. Od starega je bilo treba mnogo zavreči in postaviti novo na to mesto: Na polju ustave je segel razvoj od absolutizma do parlamentarizma ob stopni demokratizaciji volilne pravice, v poljedelstvu od robotanja in desetine do današnje stopnje svobodnega kmetijstva. Mogočen je razvoj prej skromne industrije in trgovine, prevážna je oprostitev obta iz starih verig. V dobo Franca Jožefa I. pada mogočni gospodarski razvoj Avstro-Ogrske, povzpetje države do sedanjega gospodarske krepkosti in moči. Čudovit je napredek in promet vseh vrst, pri železnih in v plovstvu, v poročilni službi po pošti, telegrafu, telefonu. Pridobivajoči sloji so blagopokojnemu vladarju dolžni posebno hvaležnost za izredno pospeševanje svojih koristi. Industrija, trgovina in obrt je dobila za vladanja cesarja Franca Jožefa I. svojo postavno zastopstvo v trgovskih in obrtniških zbornicah, katere so se na podlagi zborničnega zakona iz leta 1868. mogle dvigniti do današnje gospodarske pomembnosti. Temeljiti je preobrat na socialnem polju, ponosen napredek v vseh strokah kulture. Kako velikansko delo je bilo opraviti v tej dobi, da se je od neugodnih finančnih leta 1848. zagotovilo urejeno denarstvo in državno gospodarstvo. Veliki vladar je smoteno skrb posvečal armadi, ki je naš ponos in ki v svetovni borbi tako uspešno zavrača vse silne napore sovražnikov, ter marini, ki junaško brani naše obmore pred pohlepom sovražnika.

Njega Velikanstvo visokopokojni cesar Franc Jožef I. je imel po vseh pravicah pridevek kneza miru. Sovražne steke so onemogočile, da bi bil zavrnil večer svojega življenja v srečnem miru, kakor je bila srčna želja njegova. V najtežjih dneh šibe vojske, ko so se vsi narodi še tesneje oklenili njegovega prestola, ga je Vsemogočni pozval k sebi. Ni mu bilo soljeno doživeti srečne dovršitve usilne mu vojske. Vzel pa je seboj tešilo zavest, kako edino pravo je bilo zaupanje, ki ga je stavil v vojaško in gospodarsko silo svojega cesarstva. Izkazalo se je tudi v tej vojski prelepo geslo njegovo: Viribus unitis. Združenih moči narodov staroslavne njegove domovine ne more poraziti nobena sovražna sila. Utrjeno, pred sovražnim pohlepom obvarovano dedščino, je mogel zapustiti svojemu vzvišenemu nasledniku, ki nam bo opri, na našo neomajno vdanost in zvesto ljubezen, izvojeval srečno zmago.

Naši ožji domovini, deželi kranjski, je bil cesar Franc Jožef I. vedno res pravi deželni oče. Z očetovsko ljubeznijo nam je v vsaki sili in potrebi rad mogočno pomagal. Naše središče Ljubljana je bilo osebno po bližji potrebi deželne njegove cesarske milosti. Njegovi mogočni podporni se mora Ljubljana zahvaliti za svoje vstajenje in obnovo iz razvalin.

Gospodar! Njemu, ki je celo svoje posvečeno življenje živel v skrbi za blaginjo svojih narodov: Njemu, ki nam je bil vedno najboljši in najdebetnejši vladar, ohranimo svoje neizbrisne in globoke hvalečnosti. Večna slava in čast spominu Njega Velikanstva cesarja Franca Jožefa I. Bog daj svet mir!

Zbornični svetniki zaključijo trinitat:

Slava!

Častita zbornica! V popolnem soglasju s Vami se napoti sedaj predsedstvo s zborničnim svetnikom g. Kregarjem do visokopokojnega gospoda deželnega predsednika, da mu poroča o današnji žalni manifestaciji ter ga prosi, da sporoči na Najvišje mesto najvdanejši izraz najglobokejši in najsrčnejši žalosti trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko.

Prebivalstvu Kranjske dežele!

Z 28 mesecev se razblajajo sovražni valovi ob mejah naše monarhije in njenih zaveznikov. Naše hrambe čete niso samo krvavo odbile vseh sovražnih napadov, temveč so zaneale našo zmagosno zastavo globoko v sovražno ozemlje.

Najnovejši verolomni sovražnik na jugovzhodu naše monarhije prejema pravkar zaslužno plačilo svoje nezvestobe. Zaman se zaganja kleti sovražnik v skalnato steno nepremagljive Borovjevičeve armade, ki brani našo ožjo očetnjo pred vojami grozotami in tujim upadom.

To velikansko borenje pa zahteva seveda tudi ogromne denarne žrtve.

Da je naša vojska še nadalje kos svojim svetim nalogam, mora biti preskrbljena z dobro hrano, obleko, obutvijo, orožjem in municijo. Tudi rodilne in vojno vpoklicanih ne smejo trpeti pomanjkanja.

Da krije vse te potreščine, se obrača država vnovič na požrtvovalnost svojih zvestih državljanov.

Predložila je podpisovanje petega vojno posojilo.

Dolžnost vsakega državljanja je, da po svojih najboljših močeh podpira državo ter ji da za njen obstoj in razvoj ter za njeno sijajno bodočnost potrebna sredstva. Čim bolj bo naša armada preskrbljena z vsemi potrebščinami, tem preje bo vojska zmagovito končana.

Podpisovanje petega vojne posojila se vrši v znamenju zmagovitih bojev naše armade, pa ne samo v tem znamenju, temveč tudi v znamenju čimprejšnjega miru.

Vaša požrtvovalnost mora priversti sovražnika k spoznanju, da so zaman vsi njihovi napori in brezupne vse njihove zavratne nakane.

Podpisovanje dosedanjih štirih vojnih posojil se je sijajno obneslo.

Kranjska dežela se je doslej vedno v polni meri odzvala in radovoljno so Kranjci položili na žrtvenik domovine svoje prispevke, vedoči, da je blagor in dobrobit naše dežele in njih prebivalstva v prvi vrsti odvisen od pripravljenosti in oremiljenosti braniteljev na naši kraški planoti. Kakor je kranjsko prebivalstvo doslej vedno dokazalo svojo zvestobo do cesarja in domovine s svojim neprekosljivim junaštvom na vojnih poljanah, tako tudi to pot ne bo zaostalo pri podpisovanju petega vojne posojila za drugimi narodi in kronovinami.

Vedno so se Kranjci ravnali pri tem po besedah domorodnega pesnika:

Ne le, kar velela mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan!
In da tudi to pot ne bo drugače,
o tem smo prepričani.

Podpisovanje vojne posojila pa ni le mogočna opora za nas same in za našo bodočnost, ampak tudi v korist vsakega posameznika, ki se udeležil podpisovanja vojne posojila. Kajti vojno posojilo je najbolj varna, najsolidnejša in najbolj plodonosna naložitev denarja: Za plačilo vojne posojila jamči država pri najvišjem obrestovanju.

Zatorej roljaki na plan! Domovina nas kliče, naša sveta dolžnost je slediti veselega srca njenemu klicu. Hitimo torej in tekmuje v podpisovanju 5 vojne posojila!

Vsakdo naj podpiše toliko, da bo še v poznih letih po tej vojni lahko pripovedoval svojim potomcem s ponosom, da je tudi on pripomogel s svojimi močmi domovini do zmage v tem titanskem boju.

Bodimo uverjeni, da nam bo naša hrabra armada s sredstvi, katere ji damo na razpolago s podpisovanjem petega vojne posojila, izvojevala, ne le slavno zmago, ampak tudi zagotovila časten in trajen mir.

V Ljubljani, dne 24. novembra 1916.

Kranjsko društvo za podpisovanje vojne posojila v Ljubljani.

Vesti iz primorskih dežel.

Smrt med begunci. Umrli je v ljubljanski deželni bolnišnici gorški begunec posestnik Ivan Belinger, star 60 let.

Posredovalnica za gorške begunce v Kranju sporoča, da se je njen odbor konstituiral sledeče: Predsednik g. Anton Koblar, dekan v Kranju; podpredsednik g. dr. Eržen, zdravnik, tajnik: g. Milan Vovk, nadučitelj, njegov namestnik: g. Josip Hrovatin, nadučitelj v p., blaginjak; g. Ivan Pirjevec, računski nadsvetnik; odborniki gg.: Jakoncčič, ravnatelj »Monte di pietà«, Hafner, župan in deželni poslanec v Škofji Loki, Thaler, veletrgovec, Istotam, Blaž Orča, župnik v Senčurju, Blaž Zabret, župan v Predoslju. Pregel, trgovec, in namestnik Joško pl. Premmerstein. Dnevi uradovanja so ob ponedeljkih in sredo jutraj od 10. do 12. ure in popoldne od 2. do 4. ure ter ob sobotah od 10. do 12. ure popoldne. Begunci naj vselej prinesejo s seboj dokazila glede svojih prošelj. Podružnici je blagovolil izročiti preblagorodni g. Schitnik, c. kr. okr. glavar v Kranju, svoto 100 K, katere je v to svrhu daroval velezaslužni gospod Karel Pollak, inženir v Trzinu. Najtoplejša srčna hvala!

Zamenjeni invalidi. V seznamu zamenjenih invalidov 6. novembra se nahajajo poleg drugih ti-le s Primorskega: Anton Gomhač, Zalesje, Novi grad, 97. polka; Anton Cotič iz Dornberga, 87. polka; Ivan Švik iz Pulja, lovč bat. 20.

Iz ruskega vjetništva se je oglašil Peter Nemec iz Renč. Gospodu županu Ivanu Stepančiču, sorodnikom in znancom naznanja svoj naslov: Peter Nemec, gubernija Donška, St. Velkoknažčka, Ekonomia K. M. Černova, Rusija.

Iz ruskega vjetništva se je oglašil jurist Josip Bitežnik iz Solkana. Ogasil se je tudi vojak 27. dom. polka Janez Orbic iz Doblarja pri Ročinju.

Ludovik Bajec iz Gorice, praporščak nekega domobranskega polka, se od 6. t. m. ni več vrnil iz bojne črte na Krasu. Če bi bilo komu kaj znano o njegovi usodi, je vljudo naprosen, naj to sporoči njegovemu očetu Alojziju Bajcu, pri c. in kr. vojaški cenzuri v Ljubljani.

Od desetnika na praporščaka je bil izredno povišan enoletni prostovoljec A. Petelin, gorški Slovec, in sicer v priznanje njegove hrabrosti in neustrašenosti v grozovitih bojih.

V primorskih deželah je bil nastopil pretekli teden nenadno mraz, slabo vreme, sneg. Tako je bilo na Gorškem, v Istri in Dalmaciji. Tudi v Gorici je snežilo.

Vojaški dom v Pulju. V Pulju hočejo postaviti vojaški dom. Okle pravi, da vračajoči se invalidi naj dohijo doma zavetje, ne da bi morda šli v tujino. S ponosom, z lastnimi sredstvi in s svojo jakostjo hočemo našim braniteljem domovine v naši zemlji pokloniti dom, da se moremo vsaj deloma hvaležne izkazati. Z mesečnim prispevkom po 20 v se zbere milijone kron. Ako v Pulju sodelujejo vse gospe in gospice, devotke in učenke, bo nad 5000 članov in s prispevkom 20 v mesečno na mesec se nabere 1000 K mesečno, nabere pa se lahko po vsej Istri v tako dohodečen namen v enem mesecu 10.000 K. Pokroviteljstvo tega humanitarnega podjetja je prevzela predsednica Rdečega križa gospa Jelena plem. Chmelarza.

Rotena isti dan kakor cesar in umrla isti dan kakor cesar. V Piranu je umrla 21. t. m. gospa Rastelli, ki je bila rojena 18. avgusta 1830. Rotena je bila in umrla je isti dan kakor cesar Franc Jožef I.

Na Reki je letal nekdo okoli po ulicah v Adamovem kostumu. Kaznovan je za to z zapornom dveh dni.

Kdo kaj ve? Alojzij Besednjak s Primorskega, občina Rihemberg, vas Pederje št. 108, je služil pri 97. pešpolku kot sanitetni deseterik 9. poljske kompanije na severnem bojišču. Njegovi starši so v begunskem taborišču Herzogenburg pri St. Pölten. Komur je o njem kaj znano, naj blagovoli to sporočiti njegovi sestri Mariji Besednji, Gradeo, Klosterwiesgasse št. 41, I.

Peto vojno posojilo.

Marsikdo bi rad podpisal peto vojno posojilo, a zadržuje ga pomislek, da bo imel potem pač vrednostni papir, a v slučaju potrebe ne denarja. Ta pomislek je popolnoma neutemeljen, kajti nihče ni primoran, hraniti doma zadolžnice vojne posojila, nego jih lahko založi pri avstro - ogrski banki ali pri blagajni za vojna posojila. Ta dva zavoda mu posodita na zadolžnice do 75 odstotkov nominalne vrednosti in sicer po obrestih, ki so še za pol odstotka nižje, kakor vsakokratna oficijelna obrestna mera za eskompt. Ta ugodna obrestna mera ostane v veljavi do poteka privilegija avstro - ogrske banke, to je do 31. decembra 1917., a do be privilegij obnovljen, o tem pač ni nikakega dvoma. Rečena dva zavoda dovoljujeta posojila tudi na druge vrednostne papirje, če je doprinešen dokaz, da se bo posojena svota porabila za nakup drž. zadolžnic in blaginjskih obveznic petega vojne posojila. Tudi za prolongiranje takih posojil je dovoljena znižana obrestna mera in sicer do 31. decembra 1917., lahko pa je doseči, da se namesto vsakokratne eskomptne obrestne mere določi fikсна obrestna mera po pet odstotkov na leto.

Vlada je obljubila poskrbeti za to, da bosta avstro - ogrska banka in vojnoposojilna blagajna mogli do 31. decembra 1917. določene ugodnosti podaljšati za davka proste 5 1/2 odstotne državne zadolžnice, ki se bodo amortizirale, do 30. junija 1921. za davka proste 5 1/2 odstotne državne blaginjske nakaznice pa do 30. junija 1919.

Tako je torej vsakomur omogočeno, trdi če nima dovolj razpoložljivega denarja ali če ga ne more vsega pogrešati, da podpiše peto vojno posojilo. S podpisom pomaga sebi, ker si zagotovi lep dobiček in pomaga armadi izvojevati zmago in mir. Zato podpisujte vojno posojilo. Patriotje, podpisujte vojno posojilo.

Poziv kmetiskim posestnikom.

Posestnike, ki imajo oddati žito Žitnemu zavodu, opozarja podpisani Zavod, da se prevzemne cene za žito po 15. decembru 1916 znižajo za 2 do 3 krome za 100 kg. Tako n. pr. prejme kmetovalec, ki odda predpisano pšenico do 15. decembra, plačano po 38 K, tisti pa, ki jo bo oddal po 15. decembru, pa bo prejel le 35 kron za 100 kg. V lastnem interesu vsakega posameznega kmetovalca je torej, da odda dolžno množino žita do 15. decembra.

Posestniki naj se nikar ne zanašajo, da jim morda žita ne bo treba oddati. Dovozi žita iz drugih dežel so se letos v primeri z lanskim letom znatno skrcili in mora vsaka kronovina skrbeti, da spravi sama kolikor mogoče več žita skupaj. Zato je gotovo, da bo smel vsak posestnik obdržati za - se res samo toliko, kolikor rabi za seme in kolikor mu gre po zakonu za prehrano njegove družine, med tem ko bodo morali posestniki ostalo žito na vsak način oddati. Stvar je nad vse resna. Če bi se namreč posestniki protivili, oddati po zakonu odvečne in od oblasti predpisane množine žita, kakor tudi fižola in krompirja, potem bi se morala izvršiti oddaja s pomočjo oborožene sile.

Poljedelci, žene in starčki. Vsak vam prizna vaš izredno velik trud, ki ste ga imeli, da ste posejali, poželi in spravili letino, tudi množina žita, ki vam je odmerjena po zakonu za lastno prehrano, je priznana skromna, a priznajte tudi vi, da mora voljak, uradnik, obrtnik, tovarniški delavec in kajžar tudi dobiti svoj vsakdanji kruh, ki gotovo ni boljši in večji kot vaš. Kmetovalci, storite torej tudi vi, ki ste ostali doma, svojo patrijično dolžnost, ki jo zahteva od vas domovina v težkih časih, dajte, da se skromno prežive tudi drugi stanoviti ter oddajte po zakonu odvečne in od oblasti zahtevane množine žita, fižola in krompirja komisijskarjem Žitnega zavoda raje prostovoljno kot nasilnim potom.

V Ljubljani, dne 24. novembra 1916.

Zavod za promet z žitom ob času vojne, podružnica v Ljubljani.

Za vladnega komisarja:

Dr. Luka n. m. p.

Ravnatelj:

Jovan m. p.

Dnevne vesti.

— Redna javna seja ljubljanskega občinskega sveta je sklicana za torek, dne 28. novembra 1916 ob šestih zvečer v mestni dvorani. Dnevni red javne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Finančnega oddelka poročila: 1. o dopisu upravnega odbora Mestne hranilnice ljubljanske glede znižanja obrestne mere za hranilne vloge pri Mestni hranilnici; 2. o prizivu Gjure Rašice proti predpisu občinske doklade na plačarino. IV. Stavbnega oddelka poročila o prizivu Antona Preskerja proti naročilu mestnega magistrata glede odvajanja meteoritnih voda pri njegovi hiši na Sredini št. 12 neposredno v cestni kanal. V. Administrativnega oddelka poročila o raznih aprovizacijskih zadevah. — Javni seji sledi tajna seja.

— Zaprisega čet v Ljubljani. Svečanostna zaprisega v Ljubljani se nahajajočega vojaštva na ime Njegovega Velikanstva cesarja Karla I. prične jutri in se ne izvrši skupno, ampak po posameznih bivališčih. Vojaške žalne svečanosti bodo v Ljubljani po izvršenem pogrebu rankega cesarja.

— Žalna seja odbora »Društva slov. profesorjev«. Spomin našega preminulega presvitelega vladarja cesarja Franca Jožefa I. je udano in hvaležno počastilo tudi »Društvo slov. profesorjev«. Društveni odbor je imel v ta namen v petek, dne 24. t. m. posebno žalno sejo. Po predsednikovih izjavljanjih je sklenil odbor soglasno, da pošlje na pristojno mesto deputacijo treh članov. Ta naj izrazi globoko naše žalovanje, obenem pa tudi poda udanostno izjavo Nj. Velikanstvu presvitemu cesarju Karlu ter prosi, da blagovolj pristojna oblast sporočiti oboje na Najvišje mesto.

— Muzejsko društvo za Kranjsko je imelo dne 24. t. m. izredno sejo, v kateri je bila edina točka dnevnega reda žalna manifestacija ob smrti Nj. ces. in kralj. Velikanstva Franca Jožefa I. Predsednik, prof. dr. Josip Mantuani se je spominjal v ganljivih besedah velikanskih dobrot, ki jih je dobila duševna kultura, v prvi vrsti znanstvo iz rok blagopokojnega vladarja. Odborniki, ki go se zbrali v žalobni obleki, so stali

poslušali izvajanja predsednika. Na predlog gospoda kaponika dr. Grudna se poda posebna deputacija k gospodu deželnemu predsedniku, da izrazi svojo žalost ob izgubi, ki jo zadela Avstrijo sploh in Kranjsko posebej.

— Cesarjeva smrt. Iz Idrije nam pišejo: Uradna brzojavka je v sredo jutraj razglasila po našem mestu pretresljivo vest o smrti cesarja Franca Jožefa. Črni prapori so zavihrali na vseh javnih poslopih in zasebnih hišah — vse mesto se je hipoma potopilo v globoko žalovanje. Meščani starejših let, ki pomnijo leto 1883., ko je pokojni cesar osrečil s svojim obiskom slovensko zemljo, so obnavljali spomine na vriskajoče veselje, ki je z njim sprejela tudi slovenska Idrija stiske dni svojega preljubljenega vladarja. V njih dušah se vedno žari njegov ljudomilni, prijazni obraz. — Da, naša slovenska Idrija! Saj je neminljiva cesarjeva določba, izražena v členu XIX. državnega osnovnega zakona udarila tudi našemu mestu pečat slovenstva, ki ga niso izbrisali vsi viharji preteklih in sedanjih dni! Ta dedščina pravičnosti pokojnega našega cesarja ostane vekoma tudi našemu mestu poleg vseh dobrot, ki jih je njegova dobrotna roka sipala na nas, da smo se dvignili v narodnem ponosu in da je naše mesto zaslovelo po vsem kulturnem svetu! Vsa Idrija stoji danes na slovenski zemlji kot ogromen spomenik »aere perennius«. Njemu, ki je z enako ljubeznijo objemal vse svoje narode!

— Odlikovanja Rdečega križa. Njegova c. in kr. Visokost presvetli nadvojvoda Franc Salvator je odlikoval v priznanje posebnih zaslug za vojaško zdravstveno oskrbo v vojni: S častnim znamenjem 2. razreda Rdečega križa z vojno dekoracijo gospode: okrajnega zdravniška dr. Viktorja Gregorčiča v Ilirski Bistrici; mestnega fizika dr. Otmarja Krajca v Ljubljani; okrajnega glavarja dr. Antona Pilshoferja v Postojni. — S srebrno častno kolajno Rdečega križa z vojno dekoracijo so odlikovani: gospde: Valerija pl. Führer in Alberta König v Kočevju; Ida Mally v Trzinu; Marija Tönnies in Irena Umfaher v Ljubljani; sestra prednica Katarina Oblak v Smihelu pri Novem mestu; gg.: Rudolf Horvat v Trnovem pri Ilirski Bistrici; Anton Kranz v Toplicah; Karel Mihora v St. Petru; Jernej Papler v Ljubljani. — S srebrno častno kolajno za pospešitelje: ga. Marija Pirc v Trzinu; gg.: Matija Dolničar v St. Petru; Andrej Gasser v Trzinu; dr. Franc Perne in Alojzij Persch v Ljubljani. — Bronasto častno kolajno z vojno dekoracijo so prejeli: gospde: Alojzija Bottin, Stefanija Bren in Pavla Bren, v Toplicah pri Zagorju; Martina Ferlič v Novem mestu; ter sestre: Jovana Godler in Cresc. Franc. Oodler, obe v Ljubljani; Ida Grohar v Toplicah pri Zagorju; Gabrijela Grohar v Toplicah pri Zagorju; Matilda Jan v Toplicah pri Zagorju; Marija Klembas in Amalija Konrvec, v Zagorju; Marija Lipovec in Uršula Murn v Ljubljani; Jožefa Omahne in Leopolda Praznik v Toplicah pri Zagorju; Ana Pučko v Ljubljani; Franciška Ranzinger v Toplicah pri Zagorju; Terezija Razboršek v Zagorju; Neža Strle v St. Petru; Imelda Schutt v Ljubljani; gg.: Karel Odla v Novem mestu; Jakob Keržan v Ljubljani; Nikolai Večina v Ljubljani. — Z bronasto častno kolajno za pospešitelje je odlikovan g. Josip Zidar v Ljubljani.

— V avstrijsko vojno posojilo. Pri V. avstrijskem vojnem posojilu in sicer pri 40let. drž. amortizacijskem posojilu se je finančni minister odločil v interesu največje popularizacije vojnega posojila, z namenom, da bo de omogočeno vsakomur udeležiti se pri vpisovanju tega posojila. Izdati komade tudi po 50 K nominalne. Dosedanji najmanjši komadi so bili po 100 kron. Dobiti je pa tudi komade po 100 K, 200 K, 2000 K, 10.000 K in 20.000 K in se subskripcija teh napirjev priporoča za trajno ugodno nalogo. — Blagajniške državne zakladnice 5¹/₂ letne imajo le večje komade in sicer: po 1000 K, 5000 K, 10.000 K in 50.000 K. Po teh napirjih bodo segali gotovo najraje trgovci in industrijalni krogi, kateri bodo lahko v kratkem roku zopet v slučaju potrebe razpolagali s kapitalom. — Kakor izvemo, je zanimanje za novo vojno posojilo zelo živahno. Opozorjamo na današnji inšerat Ljubljanske kreditne banke, katere kot članica konzorcija za izpeljavo državnih kreditnih operacij nudi subskribentom največje ugodnosti pri vpisovanju tega posojila.

— Kranjsko društvo za podpiranje vojnega posojila se je ustanovilo v Ljubljani. V ponedeljek obhajemo vabilo k pristopu k tej velevalni gospodarski in patriotski organizaciji.

— O Altonu Miheliču nam oporoča nemški informator, da se nahaja od meseca septembra v ruskem vjetništvu. Natančnega naslova pa dotični ne ve.

— Iz ruskega vjetništva piše g. stud. phil. Ernest Turk iz Ljubljane, kadet, odlikovan s srebrno hrabrostno svetiljo, svoji materi, da se mu godi jako dobro. Ima 85 rubljev na mesec ter stanuje v šoli prosto. Naslov: Kadet Ernest Turk, vojni vjetnik, Rusija, Sibirija, Tobolskaja gubernija, Jalutorovsk.

— Iz ruskega vojnega vjetništva sta se oglasila celovški koncipient dr. Rok Jesenko, ki se nahaja v Skobelevu v Srednji Aziji, ter bivši urednik »SoSe« Saša Zelezničnik, ki piše, da je zdrav in dobre volje, čeravno je brez solja, suša pa prav egiptovska. Pozdravlja vse znanke in prijatelje.

— Iz seje deželnega odbora kranjskega, dne 23. novembra 1916. Leta 1917 se pobirajo začasno deželne doklade v dosedanj meri s pridržkom ustavne končno veljavne določbe. Sklep se predloži v Najvišjo sankcijo. — V kuratorij Slovenske trgovske šole v Ljubljani se imenuje za novo triletno dobo sledeči delegat deželnega odbora: Ivan Kregar, posestnik in pasar v Ljubljani; Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani; Rajko Marenčič trgovec v Kranju; dr. Franc Zhašnik, podravni deželni uradnik; dr. Ivan Černe, ravnatelj Ljudske posojilnice v Ljubljani in Anton Belec, župan v St. Vidu nad Ljubljano. — S 1. decembrom se izplačajo dež. uslužbenecem enkratne vojne draginske podpore jednako kakor 1. septembra t. l.

— Spomini na Simona Gregorčiča: Leta 1882. je bila v Logatcu velika Jurčičeva slavnost. Prišel je iz Ljubljane poseben vlak. Notar Gruntar je bil predsednik slavnosti, duša nje pa je bil le Ivan Resman (Doran), ki je vsak večer iz Rakeka v Logatec prihajal. K tej slavnosti so prišli na Gruntarjevo povabilo tudi Erjavce, Gregorčič in Krilan. Drugi dan je peljal notar Gruntar svoje goste v Cerknico in Planino, prenočevali so v Cerknici pri Lavričevih. Zvečer se je zbralo vse v Lavričevi gostilni. Tudi duhovnika sta bila navzoča. Pevci zapojejo. Kaplan vstane in pravi: Častita gospoda! Redka čast nas je zadela... Gregorčič vzame klobuk in gre na cesto. Govornik obmolne. Vse je molčalo. Gruntar stopi k Erjavcu in ga prosi, naj gre ponj, ali ker se je branil, gre Gruntar in po dolgem času ga je pripravil, da se je vrnil, ali le pod pogojem, da se ne spregovori več besede. Družba se je zopet oživela in bila je dobre volje. V torek popoldne je bilo kosilo pri Lavriču. Ves čas je bil navzoč tudi Doran. Gregorčič in Krilan sta se domenila, da bosta Dorana spikala. Vredno je bilo slišati ta trilog v vezani besedi. Erjavce in Gruntar sta se smejala, tuintam pa je Erjavce pomagal Doranu iz zadrege. Pri »Predjamski« so se ločili in odšli vsak na svoj dom...

— Prihitište na pomoč! Zima se bliža, mraz pritiska. Ubogi begunci nimajo niti najpotrebnejše obleke. Zato je vprašanje beguncev po obleki pri »Posredovalnici« jako veliko. Ker na »Posredovalnici« ne razpolaga z zadostnimi sredstvi, da bi tem ubožcem vsaj deloma pomagala, se obrača tem potom zopet na usmiljenarce in prosi, da se ji nakloni kaj obleke. Vsak kos le dobrodošel. Posebno pa primanjkuje otroške obleke. Blagohotni darovi se sprejemajo pri »Posredovalnici« za gorilke begunce v Ljubljani. Dunajska cesta št. 38/1.

— Javna ljudska knjižnica »Gospodarskega narodnega društva za čenstakobski okraj« nudi vsak torek, četrtek in soboto od pol 6. do pol 9. zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 12. donolne v knjižnični sobi na Vožarskem potu 2. koncem Florjanske ulice in začetkom Karlovke ceste, postajališče električne cestne železnice. Ima najlepše slovenske, hrvaške in nemške knjige. Vstopnina le 10 vinarjev. Vstop v knjižnico ima vsakdo. Na razpolago popolni tiskani imeniki knjig.

— Poroka. Poročila sta se gospod Josip Lučnovnik, delovodja državne železnice in gospodinja Anica Plapper. Želimo obilno srečo!

— Umor v Idriji. Iz Idrije nam pišejo: Dognili so je slučaj, kakršnega ne pomnimo v našem mirnem mestu. Zakonska Erjavčeva imata nad predmestjem Prenoto (v baliti) majno posestvo. Gospodar Erjavce, ki je tudi rudar, je šel v sredo, 28. t. m., zgodaj jutraj na delo. Doma je ostala žena Apolonija, stara 37 let. — Ko se je mož vrnil opoldne s dela domov, je dobil svojo ženo v hiši ubito. Poleg nje je ležalo veliko, težko, na enem koncu okrvavljeno kladivo, ki je s njim marilec udaril ženo po glavi, da ji je prebil črepi-

nje in da se izstopili možgani. Ker je na glavi več ran, je moral okrutnež zadati svoji žrtvi več udarcev. V omari je bil vmipljen tisti predal, kjer je imela žena spravljene svoje prihranke. Morilec je vzel iz predala 2044 K gotovega denarja in hranilno knjižico, glasečo se na 3000 K. Ker je bil najhujši segel takoj po tem predalu, se da iz tega sklepati, da so mu bile razmere Erjavčeve hiše dobro znane. Sodna komisija je istega dne popoldan na licu mesta ugotovila delanjski stan, orožniki pa vztrajno zasledujejo morilca. Razumno je, da je mesto ob tem strašnem dejanju razburjeno, ker smatra ta zločin kot madež na svoji časti in na dobrem svojem imenu, ki doslej še ni bilo obrizgano s krvjo morilčeve žrtve. Spretnosti naših orožnikov se gotovo posreči, da kmalu dohite morilca in zadoste pravico. O tem vam sporočimo.

Poročilo se je v Ptulju c. in kr. asistenci zdravnik gospod dr. Rado Schöber, z gospodino Maro Mohoričevno. Čestitamo!

Kupčija s plemensko živino in plemenskimi prašiči. Pri kranjskem deželnem mestu za dobavo klavne živine v Ljubljani se je ustanovil poseben oddelek za dobavo plemene goveje živine in plemenih prašičev. Kupci plemene živine in prašičev se opozarjajo, da se v slučaju, ako želijo kupiti plemene živine ali plemenih prašičev, obračajo na spodaj navedeni naslov. Naročila se lahko izvršijo po možnosti potom zaupnikov Kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine, kjer kapec stane. Ako dobava ni v kraju kupca mogoča, se dobavi plemena živina in plemeni prašiči iz krajev, kjer jo je v zadostnem številu na razpolago. Plemenske živine in plemenskih prašičev je prizganih iz vseh krajev v zadostnem številu, tako da se bodo naročila takoj in točno izvrševala. — Dobavimo lahko takoj: Plemenske krave (breje, mlekarice in s teleti), telice (mlačke in breje), bike (mlačke in za spuščanje sposobne), plemenske prasce, prašiče za pitanje (20 do 50 kg težke), plemenske svinje (mladice in breje) in plemenske merjasce od 30 do 60 kg. Mrlasce se bodo prodajali po nižnjih cenah, za rejce, ki jih deli čas držijo za plemo. Vsa naročila z natančnim naslovom (t. j. ime, priimek, kraj, pošta in železniška postaja) je pošiljati Kranjskemu deželnemu mestu za dobavo klavne živine v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

Iz Ljubljane. Včeraj se je zgrubila na poti iz Rimske ceste do glavnega kolodvora zlata verižna zapetnica. Naključni naj jo izvoli prinesli na Rimsko cesto 21. I. nadstropje.

Izpred sodišča.

(Dalja.)

Velika tatvina v Kolodvorski ulici.

Obtožba se glasi: I. Emilija Pintar je tekom zadnjih štirih let zaradi svojega dobička iz posesti in brez dovoljenja svojih delodajalcev in sicer deloma v tatinski tovaršili vzela različnega blaga, in sicer Matevžu Orehku v vrednosti 3294 K 36 vin., Ludviku Dolencu v vrednosti 180 K 59 vin., pri čemer znaša vrednost v tatinski tovaršili vzetega blaga nad 50 K.

II. Angela Smrečnik, Lucija Žižič in Jožefa Bregar so a) zaradi svojega dobička iz posesti in brez dovoljenja Mateja Orehka in Ludvika Dolenca od pod I. navedenih reči v družbi z Emilijo Pintarjevo kot tatinske tovaršice, vzeli stvari, in sicer vsaka v vrednosti nad 50 kron; b) sicer pa se glede od I. Pintar pod I. navedenih tatvin z Emilijo Pintar dogovorile, oziroma z nasvetom in podukom tatvine napeljale.

III. Lucija Žižič in Jožefa Bregar sta nadalje zaradi svojega dobička v družbi kot tatinski tovaršici vzeli iz posesti in brez dovoljenja: 1. dne 3. marca 1916 v Ljubljani Rudolfa Rutnarja zahoj limon, vreden 30 K; zahoj Kandis - sladkorja, vreden 35 K; 2. v zadnjem času Avgusta Agnoli v Ljubljani različnega blaga v vrednosti 218 K 80 vin.

IV. Angela Smrečnik je Lucija Žižič in Jožefa Bregar napeljala k tatvinam pod III. navedenim s podukom, nasvetom in vplevanjem.

V. Angela Smrečnik in Lucija Žižič sta v družbi kot tatinski tovaršici vzeli avgusta 1916 zaradi svojega dobička iz posesti in brez dovoljenja Ivane Kržmanc na Drenovem griču posodo za mleko, vreden 6 K, ter znaša skupna vrednost ukradenih stvari glede vsake obdolženke nad 2000 kron.

Zakrivile so s tem:

I. Emilija Pintar hudodelstvo tatvine v smislu §§ 171, 173, 174 II. a. 176. II. c. 179 kaz. zak.

II. Angela Smrečnik, Lucija Žižič in Jožefa Bregar hudodelstvo tatvine po §§ 171, 173, 174 II. a. 179, odnosno

Razlogi.

§ 5 kaz. zak. ter naj se kaznujejo vse po § 179 kaz. zak.

Emilija Pintar je bila poprej več let prodajalka v trgovini Ludvika Dolenca, nazadnje pa je bila približno eno leto prodajalka pri Matevžu Orehku. — Angela Smrečnik živi že 18 let s Srečkom Magoličem, s katerim ima več nezakonjskih otrok. Ljudje so jo večinoma imeli za ženo Magoličevno. Že okrog 4 leta služita pri njej Lucija Žižič kot pestunja in Jožefa Bregar kot služkinja. Angela Smrečnik je hodila kupovat v Dolencovo trgovino ter se tu seznanila z Emilijo Pintar. Pridobila si je napram Pintarjevi tak vpliv in vedela jo je tako premotiti, da je Pintarjeva postala njeno slepo orodje, takorekoč brez vsake lastne volje. Pripravila je Pintarjevo k temu, da je le - ta začela krasti v trgovini blago ter ga dajala Smrečnikovi. Povodim hišne preiskave pri Smrečnikovi in Pintarjevi je policija zaplenila celo zalogo razvrstnega blaga, ki je bilo ukradeno pri Dolencu in Orehku. Blago je bilo raznovrstno, kakor: pohištvo, obleke, večinoma pa obuvale. Poslednje blago je Smrečnikova razprodajala različnim ljudem. En del tega razprodanega blaga se je dobil, deloma pa se je dotična škoda ugotovila po poizvedbah, odnosno izpovedbah obdolžen in prič. Po ukradenem blago je hodila ali Smrečnikova sama, ali pa je pošiljala imenovani služkinji. Hodile so obdolženke po blagu večinoma ob takim času, ko je bila Pintarjeva sama v trgovini. Odnese so blago skrito pod pelerino. Časih so tudi kako malenkost kupile, da ne bi nastal kak sum radi prihajanja v trgovino. Smrečnikova je tu in tam kar sama vzela stvari, ne da bi ji Pintarjeva branila. Za vso škodo, katero sta trpela Dolenc in Orehek, so vse štiri obdolženke enakomerno odgovorne. V prvi vrsti velja to glede Pintarjeve, ki je kot neposredna storilka vse vzela, odnosno je bila vedno navzoča. Smrečnikova je Pintarjevo k vsem tatvinam zapeljala. Deloma je tudi stvari neposredno sama odnesla. Glede teh stvari je podana tatinska tovaršija, ker sta bili Smrečnikova in Pintarjeva navzoči. Koliko je Smrečnikova na ta način odnesla, se ne da ugotoviti, ker tega pač sama ne ve. Nedvomno pa gre za vrednost nad 50 kron glede na ogromno število odnešenega blaga, ki je imelo čestokrat precejšnjo vrednost. — Glede Lucije Žižič in Jožefe Bregar pa je opominiti, da sta ravnali v skupnem sporazumljenju s Pintarjevo in Smrečnikovo. Dočim sta to pri policiji priznali, sta se pri sodišču zagovarjali s trditvijo, češ, da sta pač hodili k Pintarjevi na blago, da sta na misliti, da ga je Smrečnikova kupila. Ta zagovor pa ne more obveljati, prvič z ozirom na priznanje pri policiji ne, drugič pa tudi ne z ozirom na celotni stvarni položaj, ker sta pač morali vedeti, da Smrečnikova toliko stvari ne bode nakupila, ker jih sploh ni potrebovala in tudi ni zamogla plačati. Zlasti Smrečnikova ni potrebovala tako ogromnega števila obuvale. Končno pa sta obdolženki stvari pod III. naravnost sami ukradli po povelju Smrečnikove. Iz tega pa sledi, da sta bili Žižičeva in Bregarjeva v sporazumu s Pintarjevo in Smrečnikovo, da gre tedaj tu za skupno tatinsko družbo, pri kateri so bile vloge razdeljene. Vendar se je pa vse kradlo v skladu s skupnega sporazumljenja ter so v smislu § 5 kaz. zak. odgovorne Smrečnikova, Žižičeva in Bregarjeva za vso škodo, tedaj tudi za te slučaje, pri katerih niso bile osebno udeležene. Vrednost pri Dolencu in Orehku pokradenega blaga pa znaša daleko nad 2000 kron. Sicer pa je na sebi umevno, da Žižičeva in Bregarjeva sami ne vesta, kaj in koliko blaga je vsaka odnesla. Čestokrat pač sami nista vedeli kaj jima je Pintarjeva v torbo dala. Končno je pripomniti, da Smrečnikova vobče sicer krivdo priznava, vendar glede cele vrste reči trdi, da jih je tu all tam kupila. Njen zagovor pa je opovržen po izpovedbah Pintarjeve, Orehka in Dolenca. Sicer je res deloma blago tudi nakupovala, to pa le navidez, da bi sum od sebe odvrnila. Glede tega blaga na tudi ni tožena. Sicer ni dvoma, da so obdolženke nokradle še veliko več blaga, katero se je očividno prodalo in glede koje- ga se tudi sicer ni dalo ničesar poizvedeti, ker je Smrečnikova blago prodajala večinoma po deželi. Kakor rečeno, se je ta del tako razprodanega blaga dal ugotoviti. Vse to je razvidno iz seznama red. št. 98. — Pri neki taki priliki, ko je v družbi Žižičeve prodajala ohujala na Drenovem griču, je na njeno povelje in v njeni navzočnosti ukradla Žižičeva Ivani Kržmanc lastno posodo za mleko, vredno 6 kron. Smrečnikova je stanovala na Dunajski cesti, kjer ima Avgust Agnoli trgovino s steklenim blagom, v neposredni bližini gostilne

pri Figovcu. Na povelje Smerečnikove sta Zitičeva in Bregarjeva ukradli pri Agnoli blaga za 218 K 18 vin. ter na dvorišču pri Figovcu, kjer so ljudje v mestu kupljeno blago dali v hrambo. Rudolfu Rutarju 2 zaboja z zgoraj pod III. označeno vsebino. Pokradeno je bilo pri Figovcu še več blaga, domneva, da so ga Smerečnikovi služkinji ukradli, je opravičena, vendar ni zadostnega dokaza. — Istotako ni zadostnega dokaza, da domnevo, da sta pokradli krčmarju pri Figovcu in Dragotinu Hribarju dva in premog za kuriti. V posesti Smerečnikove se je našlo 16 sifon, steklenic, potem nekaj navadnih steklenic in kozarcev. Te stvari so prišle v hišo na ta način, da so šle dekletu po plačilo, ne da bi posodo nazaj prinesle. To se pa bržkone ni zgodilo namenoma, temuč iz brezbrčnosti, radi česar dokaz kaznivca dejanja ni podan.

Obtoženka Pinterjeva priznava tatvine, pravi pa, da jo je k tatvinam napeljala Smerečnikova, kateri je tudi ukradeno blago donajala in da od Smerečnikove nikdar ni dobivala nobenega denarja. Pinterjeva pravi nadalje, da je Smerečnikova dobro vedela, da dobiva ono samo 35 K mesečne plače, da torej ni mogla jemati blaga na odplačilo.

Obtoženka Smerečnikova je živela 18 let skupaj s Srečkomot Magoličem, pri katerem je služila kot mlado dekletko. Ko je bila njegova žena odsotna v Gradcu, kjer se je morala dati operirati, se je seznanila z dekle in ga je njegova žena nato zapustila, ko so se pri Smerečnikovi pokazale posledice intimnega obhajanja. Sedaj je že dvajset let ločen od svoje žene. Smerečnikova, s katero je od tega časa živela, je delala dolge. Sicer ne vedno na njegovo ime, vendar pa je moral on plačevati za njo račune. Magolič, iz katerega izpovedi posamezno te podatke, je zaslužil nad 200 K mesečno v tiskarni pri Hribarju, poleg tega pa je zaslužil tudi še s fotografiranjem, slikanjem, podučevanjem in s tem, da je pisal v »Slovenca« (Žane z Iblane). Imeli so stanovanje, obstoječe iz treh sob, eno sobo so imeli oddano nadporečniku Leopoldu Steinerju komisijskemu častniku za nakupovanje usnja A. K. Q. 5., ter se divizijsko sodišče tudi zanima za stvari, ki so se dogajale v tej sobi, ki pa v tej obtožbi niso omenjene. V ilustraciji moralne kvalitete Smerečnikove bodi omenjeno, da je imela dve služkinji Lucijo Zitičovo in Jožefo Bregarjevo, katerim pa ni nikdar plačevala njih zaslužkov, marveč jima je dajala le obroke in perilo ter si zaračunavala. Kadar sta jo služkinji hoteli zapustiti, jima je predložila račune, iz katerih je bilo razvidno, da sta njej še nekaj dolžni in jima ni hotela izročiti poselske knjžice.

Smerečnikova se zagovarja, da je mislila, da jemlje Pinterjeva, kakor ji je ta baje pripovedovala, stvari na svojo plačo in da jih daje njej, da jih proda. Pravi, da je stvari plačala Pinterjevi in da je bila prepričana, da stvari niso bile ukradene. Izpovedka je kupovala Smerečnikova dostikrat pri Dolencu, kjer ji je stregla Pinterjeva, pozneje pa ji je ta baje naravnost prepovedala hoditi tja, češ, da ji lahko ona preskrbi stvari mnogo ceneje. Pinterjeva je hodila redno k Smerečnikovi ter ji prinašala stvari ali pa je ona pošiljala po stvari eno izmed svojih deklet ter je nato dobivala račune, ki jih je Pinterjevi plačala.

V preiskovalnem zaporu je skušala poslati Pinterjevi sporočila; da naj dobro govori za njo, kar potrjujejo sovjetnici Marja Otrin iz 7g. Dobrave in Ana Jurkovič - Brajdič, ciganka, ki ne ve, katere vere je, pa pravi, da bo že menda katoliške.

Obtoženka Zitičeva je hodila v Dolencovo trgovino ter donajala stvari, ki jih je bila Pinterjeva prejela dan obljubila. Vjame se, da ji je dajala Smerečnikova denar tudi večje bankove, ki ga je morala nato poslati menjati. Reklo se ji je, da je ali že plačano ali da gre na račun. Imela pa je naročilo kupiti kako malenkost in potem je dobila poleg tega še ono, kar je bilo dogovorjeno. Čudno se ji to ni zdelo prav nič. Hodila je v trgovino ob pol 8. zjutraj, tudi ob nedeljah. Imela je pelerino. Čez nekaj mesecev, ko se je Pinterjeva vrnila iz Grada, je začela hoditi v trgovino Orehekovo. Tudi tja je hodila z denarjem. Smerečnikova kupovat kako malenkost. Zvečer je baje Pinterjeva povedala, kaj naj kupi. Kadar je bila v trgovini domača hčerka ali sin, ni dobila drugega, kakor ono, kar je zahtevala. Čudno se ji to ni zdelo nič. Priznava, da ji je tudi gospodinja Smerečnikova naročala kaj naj prinese. Če je bil gospodar v trgovini, ni prinesla ničesar s seboj, ker ji je Pinterjeva pri-

vrtila še odnagila, da ni na hodi noter.

Zitičeva pravi, da je njej straj, ko jo je bila Smerečnikova pretepla, pobegnila, čez 8 dni pa se je vrnila, ker ni dobila poselne knjižice. Zitičeva je celo Smerečnikovi plačala s svojimi poselnimi stvarmi, katere je prinesla od Orehke.

Obtoženka Bregarjeva je bila mnenja, da je blago, katere je nosila domov, plačano ali pa vzeto na račun, včasih, zlasti pa proti koncu svoje službe, pa se ji je to zdelo čudno. Čudno se ji je zdelo zlasti, da kupuje Smerečnikova pri Orehku, češ, da bi kje drugod dobila ceneje. Za Smerečnikovo ni hodila nikamor prodajat, pač pa je Smerečnikova hodila iz hiše. Za denar, ki ga je dobila, je kupovala tudi vino. Dostikrat ni niti vedela kaj je odnagala. Tudi Bregarjeva je bila od Smerečnikove večkrat tepena.

Smerečnikove pravi, da je Zitičovo pretepla, ker je bila zelo jezična, mogoče je pa tudi, da je tudi Bregarjevo tepla.

Udeleževanje iz katere trgovine, Dolencove ali Orehekove, so bili posamezni predmeti vzeti, je vzelo velik del dopoldneva in popoldneva. Samo čevljev je bilo nad 80 parov. Pinterjeva prizna skoz le skoz tatvine izvršene na zahtevo Smerečnikove. Smerečnikova pravi, da ali ne ve kako so prišle v hišo, ali pravi, da je kupila bodisi pri Orehku bodisi pri Dolencu za Miklavža. Božič, god Magoliču, ali pa da je prinesla to ali ono stvar Pinterjeva otrokom v darilo.

Zanimivo je, kar je sodišče konstatiralo glede nakupnih in prodajnih cen pri trgovcu Orehku. Dočim se je zadovoljil Dolenc s razmeroma majhnim dobičkom, da je bila torej razlika med nakupno in prodajno ceno majhna, se je konstatiralo, da je Orehek zvišal prodajno ceno prav pogosto za 30, celo za 50 in še več odstotkov čez nakupno ceno zlasti pri čevljih. Trgovec Orehek ntemeljuje to postopanje s tem, češ, da morajo imeti trgovci v sredini mesta stalne cene, on na prometni cesti, kamor prihajajo kupovat Amerikanci, pa mora imeti nastavljen višjo ceno, da lahko kaj popusti. Unpravičen se mu zdi torej tudi v tem času, ko ni Amerikancev, ta razložek.

Razprava se je danes ob 9. dopoldne nadaljevala ter se je začela današnje razprave nadaljevalo udeleževanje iz katere trgovine, so bili vzeti nadaljni predmeti. Nato se je začelo čitanje izpovedi prič.

Razprava se nadaljuje še danes popoldne.

Aprovizacija.

— Iz seje mestnega aprovizačnega odseka. Za ljubljansko mesto je zagotovljena dobava 6000 prašičev do konca meseca februarja 1917. Prašiči se prično dobavljati takoj začetkom decembra. — Mesarji tožijo, da ne pridejo pri prodaji prašičjih izdelkov na svoj račun. Pritožbe so popolnoma upravičene in obstoječe nezdružbe razmere silijo mesarje k prestopanju najvišjih cen. Razmere so nevdružne in naložba c. kr. deželne vlade je, da ukrene nemudoma vse potrebno, da se predvsem odpravi sledeča 2 nedostata, ki se pojavljata pri popolnem nasprotju s tozadevnimi odredbami:

a) Mesar ne dobi prašiča po ceni, ki tvori podlago za maksimalne cene prašičev. Zato je takoj izposlovati pri deželnem mestu za dobavo klavne živine, da ne zahteva pri prodaji prašičev več, kakor postavno določeno ceno 6 K 94 v sa kilogram živine teže. Zaračunava posebnega kajo, ki nastane pri prevozu prašičev, je nedopustna. b) Od deželnega mesta za klavno živino je slednjič zahtevali, da tehta prašiče 12 ur po prevzemanju in na podlagi te teže, izstavi mesarju račun. Ako se to izvrši, se lahko mesarja pritisne, da se pri prodaji mesa, droha in špeha drži postavnih cen in posebno, da špeh prodaja brez kože. V današnjih razmerah pa trpi občinstvo veliko škodo, ker je primorano kupovati vseskozi špeh s kožo in še tega preko maksimalnih cen. Od pomoč je tem najnežje potrebna, ker pri tem slabem blagu in tedaj revnejši sloji. — Moke za peko prihaja v dosedanjem razmerju dovolj in bode krita potrebščina za tekoči in prihodnji mesec. Prve dni meseca se bode razdelilo na močne karte po 1/2, ki pšenične moke in 1/4, ki ržene moke, torej po pol kilograma. — Povpraševanje po pšenici z drobo je vedno večje. Zato se je zdato sklenilo in mi pričakovati novih pošiljav. Za to se oddala naslednji naprejšnji pšenici z drobo in krompirjem po 100 K. — Se glasni sklop aprovizačnega odseka je, da se c. kr. deželna vlada najnuj-

naje postavi k energičnim ukrepom da se morda sprovačji takoj zagotovi večje množine deželnih pridevkov. Mestna aprovizačna odločanja vake odgovornost, ki bi smela nastati vladu aprovizačnega balameta. Aprovizačna skladišča so prazna. Dovos krompirja je že skrom 14 dni izostal, če tudi je dovolj krompirja v deželi. Tudi fižola, kaše in ajdove moke ni, akoravno je Kranjska bogata na teh živilih. Člani aprovizačnega odseka bi bili primorani odločiti svoje funkcije, ako ne mislijo merodajni faktorji na takojšnjo izdatno od pomoč. — Množe se pritožbe, da razni peki oddajajo stlačen in moker kruh. Krivdo je iskati samo pri pekih, ki neshajen kruh režejo, tehtajo in oddajajo občinstvu. Najstrožje se naroča pekom, da morajo peko kruha uravnati tako, da bode kruh še najmanj 12 ur pečen, predno se odda v prodajo. — Vojaška uprava je dala večjo množino vavpov na razpolago mestni aprovizaciji. Prodajati se bodo 1 kg 1 K 20 v onim, ki imajo pravico dobivati ceneja živila pri vojni prehrani. Izdajo se posebne nakaznice, ki se izročijo strankam prihodnji teden.

— Kakovost kruha. Stranke, ki se pritožujejo glede kakovosti kruha na mestnem magistratu, se pozivljajo, da predložijo k pritožbam vedno tudi vzorce neužitnega ali slabega kruha. Le na ta način je mogoče pravilno presoditi stvarni položaj ter tudi uspešno zasledovati krivca.

— Pšenični zdrob. Ponovno se občinstvo opozarja, da se razdeljuje pšenični zdrob le na mestnem magistratu (posvetovalnica, I. nadstropje, referent računski ravatelj Trdin). Pravico do zdroba imajo le otroci pod štirim leti in njihče drugi.

— Prodaja zdroba za otroke. Vaak ponedeljek od 3. ure popoldne naprej se bodo oddajale nakaznice za pšenični zdrob v posvetovalnici mestnega magistrata, leva hiša I. nadstropje. Zdrob se oddaja brez izjeme le za otroke do četrtega leta.

— Kava v Avstriji. Listi javljajo, da je vsled pomanjkanja kave treba s sedanjimi zalogami dlje časa izhajati, kakor je bilo prvotno določeno. Nakazila za kavo, ki so veljala prvotno do decembra, se bodo podaljšala do 20. januarja. To se pravi: z množino, s katero bi morali ljudje izhajati do decembra, bodo morali izhajati do 20. januarja 1917. Kavarnarjem in gostinčarjem bo naročeno, da smejo točiti kavo le dopoldne do 10. ure in zvečer od 3. do 10. ure. Ta odredba dobi 11. decembra veljavo.

— Ljubljanska mestna klavnica. V času od 12. do 19. t. m. se je zaklalo v klavnici 148 volov, 14 krav, 863 prašičev, 68 telet, 29 kostrunov, 9 konj, vpejalo se je mesa 86 kg, zaklane živine se je vpejalo 14 prašičev, 5 telet.

— Pritožbe o aprovizačnih zadevah. Pritožbe o vseh aprovizačnih zadevah se sprejemajo vsaki dan, izvzemši nedelje, popoldne od 3.—5. na mestnem magistratu, zglaševalni urad.

— Aprovizacija železničarjev. Železniški minister Schaible je poslal vsem uradom državne železniške uprave razpis, ki pravi m. dr.: Ob sedanjih razmerah se morajo tudi železniški uslužbenci zadovoljiti in sprizniti s tem, da je neobhodno potrebno, omejiti potrebe vsakdanjega življenja do skrajne mere. Železniško ministrstvo si pa v zvezi z drugimi poklicnimi državnimi uradi ne premano prizadeva, da zagotovi preiskbo železniških uslužbencev z živili v toliki meri, kolikor je to ob danih razmerah mogoče. Ravno tako bo železniška uprava skrbela za olajšanje življenjskih razmer svojih uslužbencev s tem, da bo pomnožila osebne kuhinje, odkazala zemljišča v svrhu obdelave, pospeševala rejo malih živali, dovoljevala ugodnosti za prevoz živil, namenjenih uslužbencem, in podobno. Tudi z nadaljnjimi izrednimi denarnimi podporami bo skušala uslužbencem omiliti učinke draginje. Ako bi kljub vsem prizadevanjem na kakem službenem mestu nastopilo začasno pomanjkanje živil, ne sme biti to nikdar povod, da bi se ustavilo delo. Pod nobenim pogojem se ne more trpeti ravnanja železniških uslužbencev, ki bi moglo motiti redni promet železnice in spraviti v nevarnost s tem zvezane vojaške interese, kakor tudi preprediti za državljane in uslužbence same neobhodno potrebni redni dovosi živil. Glasom ces. naredbe iz leta 1914. morejo organi generalnega nadzorstva v slučajih motitve železniškega obrata odrediti takojšnjo odpušitev krivih uslužbencev, vrhu tega pa imajo taki uslužbenci pričakovati tudi zaporne kazni, ki se še posebno poudarjajo, ako so valed kaznivca ravnanja v nevarnost vojaške koristi.

Razantega se bodo v takih slučajih vsi tiisti obrnili, ki so pod vojaškim nadzorstvom, vedno pravočasno poslužili sodelovanja vojaške straže, oziroma bodo turradno zahtevali, da se nastavi vojaška straža.

Književnost.

— Slovenska Šolska Matica v Ljubljani je izdala »Pedagoški Letopis« za leto 1915., ki ga je uredil H. Schreiner in ki obsega sledeče razprave: Sodelovanje slovenskega učitelstva pri svetovni vojni. Sestavil Jos. Schmoranzler; Mladinsko skrbstvo, oziroma mladinska zavetščica; sestavil H. Schreiner. Poročilo o delovanju »Slovenske Šolske Matice« leta 1915., sestavil M. Pirč. in Skupni pregled »Slovenske Šolske Matice«, sestavil I. Dimnik.

— Praktisches Lehrbuch der slovenischen Sprache für den Selbstunterricht von Dr. Karl Pečnik. Založba A. Hartleben na Dunaju je izdala še peti tatis te za najnujnejšo praktično potrebo namenjene znane slovnice slovenskega jezika. Knjiga je bila že večkrat ocenjena in ni torej treba ponavljati, kar se je o njej že pisalo.

Razne stvari.

— Zadnji podpis cesarja Franca Jožefa. Zadnji uradni akt, ki ga je podpisal umrli cesar, je bilo imenovanje nekdanjega hrvatskega bana Cuvaja za barona.

— Žalost na dvoru. Na cesarskem dvoru predpisuje ceremonijel vse podrobnosti glede žalne obleke članov cesarske hiše, dvorjanikov in najvišjih uradnikov. Globoka dvorna žalost traja pri smrti vladarja običajno 4 mesece. Tajni svetniki, komorniki in dvorjaniki nosijo prvih osem tednov uniforme iz črnega motnega blaga, brez gumbov, s florom na klobukih, črne sablje, črne rokavice; tretji mesec nosijo uniforme iz gladkega črnega sukna, sive meče, bele rokavice, zadnji mesec nosijo k žalni obleki svetle meče. Gospe cesarske hiše in dame na dvoru nosijo prvih osem tednov toalete iz črnega volnenega blaga, črne zavoje, črne rokavice in pahljace ter črn nakit. Tretji mesec zamenjajo volnene obleke za svilene, četrty mesec okrasijo črtno z belimi čipkami ali pa oblečejo sivo ali belo obleko s črnimi čipkami. Ako imajo dame četrty mesec črne toalete, smejo nositi nikit iz dragih kamnov, ako imajo svetlo toaleto, morajo imeti črni nakit ali pa bisere. Posebni predpisi so izdelani tudi za generaliteto in častnike, z ozirom na vojni čas pa najbrž tokrat ne bodo uveljavljeni. Generali in oficirji morajo nositi prvih osem tednov flor na levem rokavu in v črtno zavito portepo, generali tudi v črtno zavito zlato službeni pas (feldbinde). Po preteku osmih tednov do konca žalovanja nosijo oficirji črn flor na levem rokavu.

— V kapucinski grobnici. V grobnici pri dunajskih kapucinih so pričeli pripravljati prostor za novega večnega gosta. — blagopokojnega cesarja. Pred petimi leti je bil v grobnici sezidan nov odedek, v katerega pa bo sedaj postavljena kot prva krsta s truplom cesarja Franca Jožefa. Tja bodo prenesene pozneje tudi krste cesarice Elizabete, cesarjevice Rudolfa ter dveh v mladih letih umrlih hčerk in krste cesarjevih staršev nadvojvode Franca Karla in nadvojvodnje Zofije in njegovih bratov cesarja Maksa in nadvojvode Karla Ludvika. Ta nova grobnica je krasno urejena. Tlak je iz črnega mramorja, ravnotako stene do 1 m visoko, ostale stene in strop iz belega mramorja. Na stropu se nahaja kraano izklesana Kristova glava, v pročelju stoji oltar iz črnega mramorja z belim križem. Zgoraj ob stropu je vdolbenih v steno 38 z mlečnim steklom pokritih odprtín, v katerih se nahajajo električne žarnice. Vtis, ki ga dela nova grobnica, je veleresen, pri tem pa tudi vendar prijazen. Cesar si je to grobnico opetovano sam ogledal.

— Draginja in pomanjkanje črnih zastav na Dunaju. Vsled cesarjeve smrti je nastalo na Dunaju veliko pomanjkanje črnega blaga za zastave. Prvi dan se je prodajalo črno volno blago po 10 K za kvadratni meter, že proti večeru pa so zahtevali nekateri trgovci dvojno ceno in navzile temu je bilo volno blago za zastave že drugi dan razprodano. Črno blago iz bombaževine se je prodajalo dopoldne še po 2 K 50 v, popoldne po 3 K 50 v, zvečer po 4 K 50 v do 5 K. Drugi dan tega blaga ni bilo več in mnogi trgovci, ki so se pripeljali iz Budimšte in Zagreba, da bi si nakupili na Dunaju črnega blaga za zastave, so morali oditi praznih rok.

— Balzamiranje. Od nekdanj so se trudili ljudje ohraniti trupla posebnimi sredstvi, zlasti vladarjev. To

stremljenje po ohranitvi smrtih ostanjkov nam dragih ljudi zasledujemo že pri Asircih, Perzijcih in sledi pri Egipčanih. Različni so bili načini, kako so ohranjali trupla rajnih. Eno je pa bilo skupno vsem tem načinom, da so odstranili iz trupel lahkotrohneče dele, zlasti vas droh, votline so nato napolnjevali s raznimi dišavami, zlasti takimi, ki so branelle trohenje, pa tudi s asiatom. Trupla so položili nato več mesecev v gotove raztopine, ki jih imenuje Herodot »nitron«, ter jih končno zavili v obveze in rute, prepelene s dišavami. Egipčani, zlasti revnejši sloji, so trupla svojih rajnih kratkoročno nasolili v egipčanskih natronskih jezirih, trupla vladarjev in duhovakov pa so na podoben način, kakor zgoraj opisano, ohranjali. Današnje balzamiranje je bolj enostavno, vendar nikakor več na oni visoki stopnji, kakor v pradavnih časih. Tudi danes velja najprej odstraniti vse lahke gniloče dele telesa. Prvo in trebušno votlino izprazni balzamirajoči zdravnik v to svrhu popolnoma, črevesa in pljuča ter razne žleze, ki jih odstranijo, pokopljejo posebej, sežgo ali shranijo v posebni krati, kakor je pač navada ali želja pokopnega; srce se dostikrat balzamira zase ter shrani v posebni posodi, kar se je zgodilo n. pr. s srcem Napoleona I., ali pa se po izvršenem balzamiranju položi v prsno votlino balzamiranega trupla, kar se je prakticiralo pri mnogih papežih. Včasih, če ne gre za bolj trajno ohranjanje telesa, pa pustijo tudi pljuča in srce nedotaknjeno ter izpraznijo samo trebušno votlino. To stori, če ima balzamiranje samo namen, ohraniti truplo samo nekaj dni delj, bodisi, da je navada, da je truplo razpostavljeno po cel teden, bodisi da hočejo truplo ohraniti do prihoda kakega sorodnika, ki želi še enkrat videti pokojnega. V takih slučajih se naravnih razpad le nekoliko ustavi, balzamiranje pa nima namena truplo popolnoma ohraniti. V sedanjih časih vzbujajo v glavne žile odvodnice sublimat, arzenik, karbolovo kislino, klorov cink ali razne zmesi teh snovi, zlasti z glicerinom. Tudi polagajo trupla v lahne raztopine takih snovi ali pa jih pustijo takoj po takozvanem balzamiranju na zraku. Trpežnost tega načina balzamiranja je prav različna in kakor se je že opetovano pokazalo, niso te metode prav sigurne. Za konserviranje trupel pa so našli še druge načine. Tako so v Mehiki in tudi drugod trupla svojih dragih kratkoročno posušili na zraku, metoda, ki pač ni hotela ohraniti potez rajnikov, drugod so polagali preminule v svinčene krste, kjer so se trupla tudi usušila, v Italiji na več krajih so se ohranila trupla usušena po raznih katakombah. Nenameravano se konservirajo trupla tudi na mnogih pokopališčih zlati v glinasti zemlji, kjer zrak in zlasti voda nimata dostopa in manjka tudi drugih pogojev za hitri razpad trupel. Originalne metode konserviranja so tudi v vinu in, kakor nam pripoveduje pevest, v medu. Manj okusno pa je, če slišimo, da se je zgodilo v Perziji, da so rabili trupla mrličev, da so v njih telesnih votlinah tihotapili česmejo cimeta.

— Navijanje cen na Dunaju. V letih 1915 in 1916 je deželno sodišče na Dunaju zaradi navijanja cen našlojo obsojenim strankam vsega skupaj 153.000 K globe. Ta denar je dobil ubožni zaklad dunajske občine, kateremu so bili odkazani tudi stroški za zaplenjeno blago.

— Gospa ali gospodična? Saksonska vlada je dovolila, da se smejo imenovati neveste padlih vojakov, gospe, če je ženin res imel namen, se poročiti s nevesto. O tej odredbi je bilo mnogo pretirane glasjanja v nemških listih, zdaj pa se je izkazalo, da naslov »gospa« nima nič prizadežne ženske nobenih pravnih posledic. Podpore ne dobe in tudi če imajo kakega otroka ne dobe zanj nič.

— Turški senator — veleizdajnik. Turški senat je vzel odobruje na znaenje poročilo velikega vezirja, da je vojno sodišče obsodilo na smrt in dalo obešiti senatorja Abdula Hamida Zehrava. Ta je bil vodja zarotniške družbe, ki je delala na to, da bi postala Sirija neodvisna država pod angleško - francoskim varstvom in da bi bil v Egiptu ustanovljen arabski kalifat, ki naj bi sultanu odvzel duhovsko oblast nad Mohamedanci.

— Zasačeni vlomilci. Budimpeštanski fotograf Aleksander Földes, njegov prijatelj Herman Pollak in postopač Josip Cseh so pred tremi tedni napravili izlet v Požun in take mimogrede vlomili pri juvelirju Francu Bšberju, kateremu so ukradli za 100.000 K vsakovrstnih dragocenosti, ki so jih v Budimpešti večinoma spravili v denar. Földes je za svoj atelje kupil novo pohištvo in perzjske preproge. A zdaj je policija vjele celo družbo in jo zapira.

* Stoletnica lakote na Hrvaškem. Ravno pred 100 leti, od leta 1816—1819, je vladala na Hrvaškem strašna lakota, vagon kornu se je predajal za 100 korinov, ljudstvo pa je v krajih, od prometa oddaljenih, umiralo lakote in pravom pomenu besede. Ni dvoma, da je bila ta lakota v ozki zvezi z Napoleonomi vojna. Napoleoneve vojne so preražale leta 1815, na to pa je okoli tri leta vladala na Hrvaškem strašna lakota. Bile so tudi res slabe letine, mnogo poljedelcev je poginilo v dolgoletnih vojnah in zemlja je bila povsem obdelana.

* Volja proti nemškemu vzgojitelstvu. Na Ruskem, na Angleškem in na Francoskem snujejo žensko organizacijo, ki ima namen agitirati proti sprejetju nemškega vzgojitelstva in izmenični učiteljice. De vojne je imelo ogromno število vzgojiteljic in učiteljice dobre službe v rečnih treh državah, kjer so jih premožne rodovine tam raje sprejemale, ker so siromne in marljive, med tem, ko je domačega naraščaja za take službe čisto premalo. Sicer pa je imelo tudi na Nemškem pred vojno mnogo Francoskaj in Anglešinj take službe, sedvele je v rodbinah, kjer so hoteli, da bi se otroci že v prvih letih naučili teh jezikov.

* Odkril je zlato polje, pa od lakote umrl. Kakor piše »New York Evening Post«, je umrl v Caroru v Ameriki v veliki bedi ladjanec Shokum Jim Mamow, ki je svoje dni odkril zlato rudnike v Klondiki. Pred 20 leti je odkril skupaj z drugimi koristolovcem prvo zlato žilo na Alajski. V kratkem je spravil skupaj ogromno bogastvo, katero je razsipačil s polnimi rokami. Nekaj dne se je prikladal v Seattle s kepami zlata v vrednosti po milijona in je nečestito razsipač zlato skozi rano na ulico, zakaj bilo mu je v velike veselje in zabavo, ko je videl, kako se ljudje pehajo, pulijo in rujejo na zlato. Svoje bogastvo si je bil naglo nakopičil, pa prišel je tudi naglo na več.

* Razbijen gledališki ravatelj. V Toplicah na Češkem imajo nemško gledališče in svoj lokalni list. Ravatelj tega gledališča se je postavil na stališče, da mora biti kvaliteta vsake predstave, ne pa da se tako slaba, češ: jaz plačujem davke in zato mi časopis ne sme kvariti moje obrt. Urednik toplickega lista je bil seveda črnoglednega mnenja, in je osebno predstave haker so zaslužili. Ravatelj je na to, oborožen z debelo palico, poldrugi v uredništvo, razsajal in razbijal in bi bil najbrž pobit urednika, da mu niso napada onemogočili. Urednik je pa po mizi tako, da bi bil tak udarec na človeško glavo provzročil smrt. Sedvele boče tega vraga gledališkega ravnatelja primerno zaprli.

* Dragoceno podpora. Nemški kongres zavoda, ki se dovoljevali svojemu uredništvu 25 do 40% draginske podpora, prihajajo do prepričanja, da ta povšek ob reči dragini žvižakar ne zadošča, da bi se mnogo obdržati predložiti delaznec. Na inicijativno uradniškega društva »Reichverein der Bank- und Sparkassenbeamten Oesterreichs« je več nemških denarnih zavodov zabeležilo leta dolocene draginske podpora zdej zvišale za 30%, so neločeno za veljavo do 1. julija t. l. nazaj. Pri »Wiener Bank-Vereine« dobivajo oženjeni uradniki mesečno po 150 K in za vsakega otroka po 25 K, samci (definitivni) mesečno po 100 K, provzorični 75 K, uradniki s čez 10 službenih leti po 160 K, s pod 10 službenih leti 75 K, v vojsko poklicani oženjeni, spadajoči moštva, K 9375, gazdini 45 K. Pri »Kredit-Anstalt für Handel und Gewerbe« dobo oženjeni mesečno po 160 K in za vsakega otroka 25 K, samci 90 K, uradnice 75 K 66 v, v vojsko poklicani oženjeni, spadajoči moštva, K 66 v, v Kranjske hranilnice v Ljubljani je izplačala svojemu uradništvu kot »Miklavžev« darilo vsakemu 80 % letniške podpore.

* Hrvatske anekdote o cesarju. Cesar in graničarski oficir. Dva častnika iz Granice sta došla na Dunaj in se nastanila v neki vohajnici v sobi za častniške goste. V tej sobi pa je bila samo ena postelja in drugega nič. Graničarja stala le nevojnica. Drugi dan sta se šetala po dvorcu v Schönbrunn. Pri družbi se jima starejši častnik in ju vpraša, odkod sta. Častnika sta mu povedala, da sta iz granice, neznani jima oficir se je zanimal za razmere v Hrvatski in Slavoniji. Končno sta mu povedala, kaj se jima je pripetilo, kako sobo sta dobila. Z zanimanjem je poslušal in obljubil, da treba potrebno ukrepati. Zahvalila sta se mu, he sta se vrnila v vojašnico, sta došla opremljeno sobo in izvedela sta tudi, da je bil oni častnik v dvorcu sam cesar Fran Josip. Častnik Hrvatske Cesar je v vol-

ni skladnosti prisostvoval stroškom. Akademikarji se morali ustroiti, ali zadošči v črne ni mogel niti eden. Nezaželjeni se bili sami s seboj in eden je rekel: da bi že vsaj prišel na vrsto črni Hrvati. Cesar je to slišal in vprašal po črnem Hrvatcu. Stopil je pred njega toznapolit plačat mladost, sin Krmo Liko. Pokaži, kaj znaš, veli cesar, in »črni« Hrvat vsame puško, pomori, ustroji in sadene v črno, dvakrat po vrsti, Zivio, črni Hrvat! pravi cesar, Hrvat so junaki v morjenju. — Cesar in častniški poštar. Leta 1886 je došel na Dunaj Josip Jadrič, usirovljeni poštar iz Splita. Popolnoma je bil oslepel. Ker ga na kolodvoru ni pričakal znanec, pomagali so mu dobri železniški uradniki, da je izposloval avdiceno pri cesarju. Ko je cesar videl slepca, ga je prijel za roko, peljal do stola, mu dal 100 K za pot in mu povišal pokojnino na 800 kron. Jadrič je bil v Krivošiji ob času vstaje rešil 12.000 državnega denarja in pri tem si nakopal bolezen, zbog katere je oslepel.

Bolnim ženskam prinaša naravnost Franc-Jozefova grenčica povečan tek, pravilno prebavo, lahko in mlo odprtje telesa, kar zelo pogosto izhorno učinkuje na obolele organe. Dvorni svetnik prof. K. pl. Braun-Fernwald, predstojnik na porodniškem oddelku dunajske klinike, se je prepričal pogosto o hitrih in povoljnih uspehih Franc-Jozefove grenčice.

Darila.

Za »Austrijsko zvezo za boj proti tuberkulozi« so bili darovani tudi iz Kranjske ponovno številni darovi in sicer: Peter Korina & Co., družba z o. z. v Ljubljani 100 K, komercialni svetnik Maks Samassa, tovarnar v Ljubljani 100 K, Gilbert Fuchs, graščak v Koprki 40 K, Hranilnica in posojilnica v Zireh 50 K, J. C. Mayer v Ljubljani 30 K, Julij Elbert v Ljubljani 20 K, častni kanonik Ivan Lavrenčič v Kamniku 20 K, Ig. pl. Kleinmayr in Ped. Bamberg v Ljubljani 20 K, Hranilnica in posojilnica v Kamniku 20 K, Karel Roemann v Rudolfovem 20 K, Julij Schwicker v Vipavi 20 K, knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič v Ljubljani 20 K, Prvo ljubljansko skladišče Kršper & Tomažič, družba z o. z. v Ljubljani 20 K, A. Sarabon v Ljubljani 20 K, Konsumno društvo v Idriji 12 K, Charles Molne v Trzinu 10 K, J. Černik v Ljubljani 10 K, Friderik baron Rechbach na Kreutbergu 10 K, Ottomar Bamberg v Ljubljani 10 K, Rosmann in Tschurn v Ljubljani 10 K, Gustav Nebenfürer v Ljubljani 10 K, Peter Kršič v Ljubljani 10 K, Mat. Dolničar v St. Petru na Krasu 10 K, Back & Feil v Ljubljani 10 K, A. Kršper v Radečah 10 K, Karel B. Malij, v Trzinu 10 K, Simon Zupan na Ječici 10 K, Katoliška tiskarna v Ljubljani 10 K, Karel Müller v Gornjem 10 K, St. C. Tauher v Ljubljani 10, Anton Zure v Črnomlju 10 K, Franc Javornik na Glinah 10 K, Hranilnica in posojilnica pri Sv. Jakobu 10 K, dr. V. Gregorič in Ilir. Bistriki 10 K, Anton Tonce v Ljubljani 10 K, občinski urad v Mengšu 10 K, Karel Pleševic c. kr. notar v Rudolfovem 10 K in poleg tega še mnogo manjših darov. Za »Mladost« knjiž. Namesta vena umetnu ožetu narodnika g. Engelberta Leskovica so darovali gg. častniki in podčastniki črnevojnega častniškega poveljstva št. 27 v Ljubljani, znesek 100 K za Reči knjiž. Gospodom častnicam srčna hvala.

Za »Austrijsko zvezo za boj proti tuberkulozi« so bili darovani tudi iz Kranjske ponovno številni darovi in sicer: Peter Korina & Co., družba z o. z. sveto K 300. — v isti nameni izročil je g. Franc Fabian ml., veletrgovalni znesek K 50. — ki se ga vsled njegove intervencije darovali izgovorili prijatelji. — G. Jože Olup, trgovec in pasentnik, daroval je ob priliki smrti svoje ljubice Vselec za mostne uboge K 100. — Za družbo sv. Blaža in Elžabeta je nabral in dodal g. Marina v Judenburgu ob odhodu na dopust K 10. — Kot slovo »od zbiratelja« je prejela od gosp. dr. A. J. K 30. — V spomin na S. Gregoričev smrti dan sta poklonila dva namenovana C. M. družbi K 12. — Zvestim in marljivim redoljubom iskrena hvala!

Upravištvu naših listov so poslali: za »geričke begunce« Marica Petrič, darilo Golaca pri Obrovu v Istri 4 kr. 55 v., darilo begunde Palenice za neke usluge. Za »Črni-Matkovski družbo«. Neimovnosti dami 30 kr., v spomin 10 letnice pomenika Simona Gregoriča (s. s. cna dama 10 kron, druga dama 20 kron). Srčna hvala!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 20. novembra: Josip Zofner, glasbeni ravatelj Piharniškega društva v p. 76 let, Knadjeva ulica 5. — Ivan Markič, v sili krščani sin sedlarja, poldelega ure, Karolinska znanja 11. — Karel Javornik, rojeni učitelj Slovenske trgovske šole v Ljubljani, 48 let, Sv. Jerneja cesta 187. Dne 21. novembra: Hedvika Lutman, žena polnega sluge, 34 let, Karlova cesta 18. Dne 22. novembra: Alojzija Scagnetti, stavbenikova soproga, 44 let, Selenburgova ulica 6. — Alojzij Heimer, sin strojarstva pomočnika, pol leta, Strelška ulica 15. — Giuseppe Braccino, ležni pešec 142 pešpolka.

vojni vjstnik, v kmetijski upravni bolnik — Peter Matan, bolnik, 36 let, Radetova cesta 9. — Pava Dobovšek, pasentnik 28. 1 leto, Kavčeva cesta 105.

Dne 23. novembra: Vera Glup, hči trgovca in pasentnika, 2 let in pol, Stani trg 1. — Prvašica Orli, pasentnikova žena, 61 let, Gola v mestni log 5. — Josip Strupar, hiralac, 84 let Radetova cesta 9. — Matovl Canac, pasentnik, 57 let, Radetova cesta 9. — Matovl Tavlar, bivši mizar, 72 let, Radetova cesta 9. — Josip Čučelcar, čimovojniški pešec, v rezervni vojni bolnik na obrtni šoli.

Dne 24. novembra: Danil Škopa, pešec, v rezervni vojni bolnik na obrtni šoli. V došlo dni bolnišnice:

Dne 21. novembra: Marija Juncič, žena bočarja, 37 let. Dne 23. novembra: Ivan Bollinger, pasentnik, begunec, 60 let.

Današnji list obsega 12 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Zima je tu in ž njo čas katarov, katerim so zlasti oni izpostavljeni, ki trpe na kroničnem obojenju sopil. Onim, katerim ni dana prilika, da bi zamenjali ostro podnebje z južnim, milim, je Sirolin Roche prava sreča. Daljša uporaba tega izbornega sirupa prijetnega okusa, učinkuje pri kataralnih pojavih dobrodejno, olajša kašljanje, zboljša splošno razpoloženje in poveča tek.

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

Kajopodnejši dar vojakom na bojištu.

Prodasta se dve oslici (za vožnje) v starem 2 in 5 let. Kje, pove uprava. »Slov. Narod.« 3820

Zahvala.

Cenjenim sorodnikom, prijateljem in vsem, ki se nama izražali svoje sožalje kakor tudi za številno zadnje spremembe naše izkrenoljubljane nepozabac odine

Fanice

Iz je 15. t. m. v rečni dobi 5 let odšla med krilate — izrekava vsem svoje najrajše, se zahvale. ŽRNRVH, 20. novembra 1916. 3826 Filip in Mici Rudolf.

Večja množina različnih **zabojev** in solaj motnih drv je napredaj. Vprašanja na poštni predal 161.

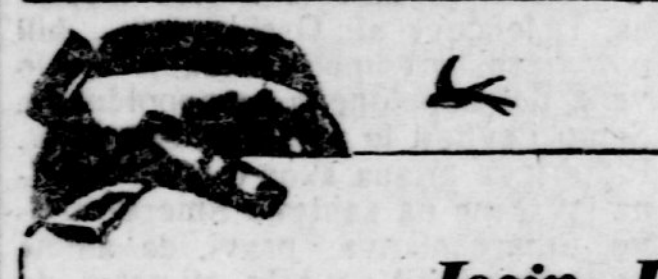
: Kontoristinja :

zmoodna slovenščina, nemščina in Italijanščina, lezljiva v stenografiji, strojepisu in književodstvu z večletno prakso, 1888 primerno službo. Ose tudi za vzgojiteljico. Ponudbe na upravn. »Slov. Narod« pod »Vestna 3828«. 3828

Prazne vreče

vseh vrst in, v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najdražje — trgovska tverka

J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko. 3729

Josip Lučovnik

delovodja državne železnice

Anica Lučovnik roj. Plapper

— poročena. —

Novo mesto dne 19. novembra 1916. Ljubljana.

Kino Central

v deželnem gledališču.

Banes v soboto 25. oktobra ob 1/8; 7. in 1/8. uri zvečer.

LILI BECK in EGIL EIDE v krasni Svenska drami.

Ladje, ki se srečajo.

Poleg tega še napeto zanimiva drama, delo »Dunajskega umetniškega filma:

Pod težkim sumom.

Pozor! Pozor! Pozor!

Samo jutri v nedeljo 26. novembra.

V spomin smrti poljskega pisatelja

Henrika Sienkiewicza.

Na spletno zahtevno je nakral mojstrsko delo kinematografije:

Quo vadis?

Drama v 6 dejanjih iz časov proganjanja kristjanov v Rimu, po slavnem romanu Henrika Sienkiewicza.

Silajna uprizoritev! Oblik tudi mladini dovoljen. Podobe izredne lepote!

Samov KINO CENTRAL:

Proglšenje poljskega kraljestva.

V ponedeljek bo gledališče zaprto. — V torek Asta Nielsen v najnovejšem filmu.

: Otrok sirotišnice. :

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vseh, ki trpi na trajnem kašlju. 2. Zve je obsevanje ob boleznih je zdravil. 3. Oseba s kroničnim kašljem brez trajnih, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vreduljivi, katerim Sirolin znatno olajša naduha. 4. Sirolin pri kašljih učinkuje Sirolin z ugodnim vspohom na splošni počutek.

„Henneberg-svila“

Švica, bela, pisana od Kr. 1-35 do Kr. 34.50 & 1 meter. — gladka, ribasta, karirana, z vzorci, damast, tudi v dvojni širini.
Svila Or. de China od Kr. 9-75—25— Svila za nevesto od Kr. 3-45—32-50
Foulard-svila pota, tudi dvoj. št. Kr. 3-95—14-50 Svila za bluze „Kr. 2-45—28-50
pro meter, frako šopkarinjska v hišo. — Vzorci z obratno pošto. — Dvojni pisemski porto v Švico.
Dvor. žal. N. Veličan, nemške cesarice.

Tovarna svile, Henneberg, Zürich,

Trgovina z namjem sprotne oboje do-
delnih lesnikov vodstva
prodajalca ali prodajalko
tako v službo. 3794
Kje, pove upravn. Slov. Naroda.

Proda se **K O N J**
fuks, 8 let star, ter telica za reje.
Poizve se na Poljanski oesti
štov. 55. 3796

Proda se v trgu Sevnica ob Savi
po zmerni ceni
POSESTVO
hiša z gospodarskimi poslopji, 2 vrtove,
sadovnjak, 3 orali zemljišča, živina.
Ana Erdoš, Sevnica ob Savi.

Proda se takoj
vila z vrtom
pod ugodnimi pogoji. Vprašati je na
Cesti na Rožnik, vila 41, Ljubljana.

Vila z velikimi kletmi, na
Kranjskem, 15 minut
od juž. žel. se da v
najem takoj ali pozneje
Kdo, pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Vojnopoštne dopisnice.
K 3-50 za 1000; 100 vojaških ali ljubzenskih
K 5—; umetniških razglednic K 6 razposlila
po povzetju 2969
Schleier-jeva zaloga razglednic
Dunaj XV/13, Brunnengasse 37.
Ako ne ugaja, denar nazaj.

Proda se v lepem trgu na Špod-
njem štajerskem 3743
enonadstropna hiša
z velikim vrtom.
Naslov pove upravn. „Slov. Naroda“.

Dobro ohranjen, lep
biljard
se proda po zmerni ceni v kavarni
„Merkur“, Židovska steza.

Hiša
dvonadstropna, poleg magistrata, z gostil-
niško koncesijo, acetijsko razsvetljavo,
vrtom, 9 sob za tuje in z velikim gozdom
v Rasnu ter celo gostilniško opremo, proda
Amalija Poula v Rudolfovem.

Zlahtnih kostanov
les tudi gozd
kupi Aleks. Rosenberg, Gradec,
Annenstrasse 22. 3802

Slovenske
vojaške narodne pesmi
za štiri glasove, 1915.
Fr. Marolt, Ljubljana.
Cena K 1-50 in 1-80. 2725
Našim vojakom, solam društvom itd. naj-
toplejšje priporočamo. — Najlepše darilo.

Klasičnična
manufaktura
Juli Singer
Dunaj I, Wiesingerstr. 8 F.
Ceniki z zdravniškim
poukom gratis in fr.
Zaprto, 30 vinarjev v
znakah. 143

Trgovci in potniki
ki kole na svoj račun prodajati
moje izdelke v velour vojaških
slikah za vas vrste orožja in
šarje s fotografiranimi glavami
po vsaki sliki, pri družinah, si
lahko zagotovo brez zalog blaga
in rizika trajno in prijetno eks-
stenco. Jožef Barta, Berlin S. O.,
26 Elisabethstr. št. 36—39.

Usnje za podplate.
Podplatni usnji odpadki od kru-
ponov, močni za kompletne ženske in
moške podplate in popravo podplatov
in otroških dvoplatov, dovoljeni v pro-
dajo. Poskusne pošiljke le na čer-
larje od 5 kg naprej kg & 9 K kakor
tudi podplatni odpadki za varstvo
podplatnikov K 3 & kg v poštnih za-
vojih p 3 kg po povzetju pri
M. BRAUN,
Gradec, Griesgasse 28.

Lepo posestvo
stavbišče v Domžalah se
prostovoljno proda.
Stavbišče, bive tesališče in zaloga
lesa, leži nasproti kolodvoru v krasni
suhi legi z gospodarskimi stavbami in
malim stanovanjem (pisarna).
Lepa prilika za trgovca, ki
lahko izrabí ugodno lego ob železnici,
ali za begunce, ki si hočejo ustanoviti
nov dom. 3823
Poizve se pri lastniku Francu
Kavnikar, mestni tesarski master,
Ljubljana, Linhartova ulica 23.

Proti
zohobolu in gnijolobi zob
izberne deluje dobro znana
antiseptična
Melusine ustna
in zobna voda
ki nudi dlesno in odstranjuje
nečistočo sapa iz ust.
1 steklenica z navodilom K 1-20.
Po pošti se pošlje najmanj 2 steklenici
Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Rastljova cesta štov. 1
paleg Franc Jozefovega jubilejnega mesta.
V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani
bolniških blagajin juž. železnice, c. kr. tobačne
tovarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani.
Melusine-ustna in zobna voda.
Sunja, Hrvatsko, 22. februarja 1908.
Blag. gospod. lekarnar
Prosim vsjudno, pošljite mi zopet
tri steklenice vaše izberne delujoče
antiseptične melusine-ustne zobne
vode, kiatera je neprekosljivo sredstvo
zoper zobobol, utrja dlesno in od-
stranja neprijetno sapa iz ust. Za
ohranjenje zob in očiščenje ust jo bom
vsakomur kar najbolje priporočal.
Spoštovanjem
Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar

Gonoktein. 10
Najnovejšo, izkušeno sredstvo
proti kapavcu (triperiju), belemu
toku, črevesnemu in mehurnemu
katarju itd.
GONOKTEIN je vpeljan na
čestili kliniki dvor. svetnika vseuč.
prof. dr. V. Janovskega. Na praški
nemški kliniki vseuč. prof. dr. K.
Kreibicha. Toplo ga priporočajo
vseuč. prof. dr. J. Bukovsky, vseuč.
prof. F. Samberger, vseuč. docent
dr. J. Odrštil.
M. U. dr. H. Fischer, štabel
nadzdravnik v Baden-Badenu piše:
Z Vašim Gonokteinom dosegel
sem sijajne uspehe, pacienti sami
ga hvalijo. 2150
Dobiva se po vseh večjih lekarnah.
Škatulica K 6.—
Zahtevajte literaturo in prospekt.
Ljubljana: Lekarna Trakozoy.
Zagreb: Lekarna „Salvator“ S. Mit-
telbach, Jelačićev trg.
Proizvajala: Farmakološko-kemični labora-
torij „NERA“ Praga - Vrbovice 552.
Dobavitelj vojnega ministrstva in
Vojno zdravst. enoga združenja.

Odda se takoj
prazna soba.
Kje, pove upravn. „Slov. Naroda“.
3792

Stavbni polir
več v sidrski in betonski stroki, se
sprojmo v trajno delo. 3801
Ponudbe z navodbo plače in prepisi
izprijeval pod „E. S./3801“ na uprav.
„Slov. Naroda“.

500 kron!
Vam plačam, ako moj uni-
čevalec korenin Rih balzam
ne odnari v 3 dneh brez bolečin vaših
kurjih odes, bradavic, očiščencev.
Cena lončku z jamstvenim pismom 1.50 K,
3 lončki K 4.—, 6 lončkov K 0.50. Na
stotine zahvalnih pism in priznanj.
Kemény, — Reštes (Kassa) I. Postfach
12/24, Ogrska. 3653

Opr. št. P I 317/16-2.
Razglas preklica.
S sklenom tega sodišča z dne 4. nov. 1916 opr. št. L I 76/16-4 se je
Hugo Wanek, trgovec, praj stanujoč v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19, za-
radl pijančevanja popolnoma preklical.
Skrbnikom se mu je postavila gospa Josipina Wanek, Sv. Petra cesta št. 10.
C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. L,
dne 20. novembra 1916.

Električne žepne svetiljke, baterije, male žarnice,
najboljše kakovosti 2880
dobavlja najosnejše preprodajalcom
A. WEISSBERG, Dunaj
Untere Donaustr. 23/3, odd. III.
Slovenska korespondenca. Katalogi zastoj.

100 litrov zdrave domače pljache
osvečujoče, dobre in šego
gaseče si lahko vsak sam
priredi s mali stroški. V
zalogi so snovi za: an-
nan, jabolk, granatov,
malinovec, poprova meta,
melisalec, pomerančnik,
dileta perla, višnjevec,
skušati se na more. Ta domača pljacha se lahko pije
polni hladna, posoljena vroča, namazana rumo in igruje.
Snovi s sadnim navodilom stanejo K 1-50 frakto
po pov. obo. Na 3 malih porcijah dajo 1 povzeto sezono.
Jan Grolich, drožerija pri angeli, Brno 639, Morav.

500 kron v zlatu
Se ne odstrani krona
Grolich z mavno spado-
jem milom vse solence
paga, naroga, solence
opakiha, opna, obrabno
rdečico itd. in se ohrani
kato mladostno vrodo in
sebo. Cena K 4-00 &
povzeto vred. 5 porcije
stanejo K 2-00, 6 porcij K 3-00. Vse hru kakih
sadelnih strokov. Naslov na naročila:
JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 639, Morav.

Hiša v sredini mesta, enonad-
stropna, se zaradi družin-
skih razmer pod ceno proda.
Cenji. ponudbe pod „Hiša v mestu
3790“ na upravn. „Slov. Naroda“.
3799

:- Kapitalist :-
se išče za izvrstno, zelo potrebno, senza-
cijono in svetovno iznajdbo, 3786
Ponudbe pod „Industrija/3786“ na uprav.
„Slovenskega Naroda“.

Gospa srednje starosti,
dobra gospodinja,
teli prim. službo.
Pismene ponudbe pod „Varčna go-
dinja 3757“ na upravn. „Slov. Naroda“.
3757

Zamaške
nove in stare. kupi vsake množino
tvrdica „Ljubljanska industrija
prebkih zamaškov JELAČIN &
Ko. Ljubljana, 2925

3807

V. AVSTRIJSKO VOJNO POSOJILLO.

PRIJAVE

SPREJEMA IN DAJE RADEVOLJNA POJASNILA

Češka industrijalna banka

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA.

Čisti subskripcijski kurz znaša pri: a) 5 1/2 % amortizačni renti odplačljivi v 40. letih K 92—
b) 5 1/2 % blagajničnih nakaznicah vračljivih v 5 1/2. letih K 96—.

Kom. druž. trgovskega pomočnika

ali kako zalogo. Vzemem tudi kako trgovino v najem. Zmožen tudi za živino. Naslov: Leopold Kobala, vas Šabna št. 21 pri Zidčah. 3676

Prodaja 500 hrastovih sodov od vina in alkohola

zdravih in v dobrem stanu, tudi v partijah, toda ne manj kot 100 skupaj. 3706
Ponudbe in vprašanja na naslov: Ljubljana, poštni predal 149.

Najboljša prilika za nakup lepote: posestva:

na Bledu, obsteje iz dvanadstopenjske hiše, gosp. poslopja, senčnati vrt z verande ob jezeru, več njiv, gozdov in travnikov. Hotel-ska koncesija. Električna razsvetljava. Hiša v najboljšem stanu, ker je skoro nova in poseduje več klet, krasno dvorano in 16 sob za tujce. Najboljša naložitev kapitala. Pojasnila daje Leopold Jenko, Radovljica. 3790

Armadne, zapetne

ure

natančno regulirane iz niklja ali jekla K 12, 16, 20, 24, 28, 32, 36, 40, 44, 48, 52, 56, 60, 64, 68, 72, 76, 80, 84, 88, 92, 96, 100, 104, 108, 112, 116, 120, 124, 128, 132, 136, 140, 144, 148, 152, 156, 160, 164, 168, 172, 176, 180, 184, 188, 192, 196, 200, 204, 208, 212, 216, 220, 224, 228, 232, 236, 240, 244, 248, 252, 256, 260, 264, 268, 272, 276, 280, 284, 288, 292, 296, 300, 304, 308, 312, 316, 320, 324, 328, 332, 336, 340, 344, 348, 352, 356, 360, 364, 368, 372, 376, 380, 384, 388, 392, 396, 400, 404, 408, 412, 416, 420, 424, 428, 432, 436, 440, 444, 448, 452, 456, 460, 464, 468, 472, 476, 480, 484, 488, 492, 496, 500, 504, 508, 512, 516, 520, 524, 528, 532, 536, 540, 544, 548, 552, 556, 560, 564, 568, 572, 576, 580, 584, 588, 592, 596, 600, 604, 608, 612, 616, 620, 624, 628, 632, 636, 640, 644, 648, 652, 656, 660, 664, 668, 672, 676, 680, 684, 688, 692, 696, 700, 704, 708, 712, 716, 720, 724, 728, 732, 736, 740, 744, 748, 752, 756, 760, 764, 768, 772, 776, 780, 784, 788, 792, 796, 800, 804, 808, 812, 816, 820, 824, 828, 832, 836, 840, 844, 848, 852, 856, 860, 864, 868, 872, 876, 880, 884, 888, 892, 896, 900, 904, 908, 912, 916, 920, 924, 928, 932, 936, 940, 944, 948, 952, 956, 960, 964, 968, 972, 976, 980, 984, 988, 992, 996, 1000, 1004, 1008, 1012, 1016, 1020, 1024, 1028, 1032, 1036, 1040, 1044, 1048, 1052, 1056, 1060, 1064, 1068, 1072, 1076, 1080, 1084, 1088, 1092, 1096, 1100, 1104, 1108, 1112, 1116, 1120, 1124, 1128, 1132, 1136, 1140, 1144, 1148, 1152, 1156, 1160, 1164, 1168, 1172, 1176, 1180, 1184, 1188, 1192, 1196, 1200, 1204, 1208, 1212, 1216, 1220, 1224, 1228, 1232, 1236, 1240, 1244, 1248, 1252, 1256, 1260, 1264, 1268, 1272, 1276, 1280, 1284, 1288, 1292, 1296, 1300, 1304, 1308, 1312, 1316, 1320, 1324, 1328, 1332, 1336, 1340, 1344, 1348, 1352, 1356, 1360, 1364, 1368, 1372, 1376, 1380, 1384, 1388, 1392, 1396, 1400, 1404, 1408, 1412, 1416, 1420, 1424, 1428, 1432, 1436, 1440, 1444, 1448, 1452, 1456, 1460, 1464, 1468, 1472, 1476, 1480, 1484, 1488, 1492, 1496, 1500, 1504, 1508, 1512, 1516, 1520, 1524, 1528, 1532, 1536, 1540, 1544, 1548, 1552, 1556, 1560, 1564, 1568, 1572, 1576, 1580, 1584, 1588, 1592, 1596, 1600, 1604, 1608, 1612, 1616, 1620, 1624, 1628, 1632, 1636, 1640, 1644, 1648, 1652, 1656, 1660, 1664, 1668, 1672, 1676, 1680, 1684, 1688, 1692, 1696, 1700, 1704, 1708, 1712, 1716, 1720, 1724, 1728, 1732, 1736, 1740, 1744, 1748, 1752, 1756, 1760, 1764, 1768, 1772, 1776, 1780, 1784, 1788, 1792, 1796, 1800, 1804, 1808, 1812, 1816, 1820, 1824, 1828, 1832, 1836, 1840, 1844, 1848, 1852, 1856, 1860, 1864, 1868, 1872, 1876, 1880, 1884, 1888, 1892, 1896, 1900, 1904, 1908, 1912, 1916, 1920, 1924, 1928, 1932, 1936, 1940, 1944, 1948, 1952, 1956, 1960, 1964, 1968, 1972, 1976, 1980, 1984, 1988, 1992, 1996, 2000, 2004, 2008, 2012, 2016, 2020, 2024, 2028, 2032, 2036, 2040, 2044, 2048, 2052, 2056, 2060, 2064, 2068, 2072, 2076, 2080, 2084, 2088, 2092, 2096, 2100, 2104, 2108, 2112, 2116, 2120, 2124, 2128, 2132, 2136, 2140, 2144, 2148, 2152, 2156, 2160, 2164, 2168, 2172, 2176, 2180, 2184, 2188, 2192, 2196, 2200, 2204, 2208, 2212, 2216, 2220, 2224, 2228, 2232, 2236, 2240, 2244, 2248, 2252, 2256, 2260, 2264, 2268, 2272, 2276, 2280, 2284, 2288, 2292, 2296, 2300, 2304, 2308, 2312, 2316, 2320, 2324, 2328, 2332, 2336, 2340, 2344, 2348, 2352, 2356, 2360, 2364, 2368, 2372, 2376, 2380, 2384, 2388, 2392, 2396, 2400, 2404, 2408, 2412, 2416, 2420, 2424, 2428, 2432, 2436, 2440, 2444, 2448, 2452, 2456, 2460, 2464, 2468, 2472, 2476, 2480, 2484, 2488, 2492, 2496, 2500, 2504, 2508, 2512, 2516, 2520, 2524, 2528, 2532, 2536, 2540, 2544, 2548, 2552, 2556, 2560, 2564, 2568, 2572, 2576, 2580, 2584, 2588, 2592, 2596, 2600, 2604, 2608, 2612, 2616, 2620, 2624, 2628, 2632, 2636, 2640, 2644, 2648, 2652, 2656, 2660, 2664, 2668, 2672, 2676, 2680, 2684, 2688, 2692, 2696, 2700, 2704, 2708, 2712, 2716, 2720, 2724, 2728, 2732, 2736, 2740, 2744, 2748, 2752, 2756, 2760, 2764, 2768, 2772, 2776, 2780, 2784, 2788, 2792, 2796, 2800, 2804, 2808, 2812, 2816, 2820, 2824, 2828, 2832, 2836, 2840, 2844, 2848, 2852, 2856, 2860, 2864, 2868, 2872, 2876, 2880, 2884, 2888, 2892, 2896, 2900, 2904, 2908, 2912, 2916, 2920, 2924, 2928, 2932, 2936, 2940, 2944, 2948, 2952, 2956, 2960, 2964, 2968, 2972, 2976, 2980, 2984, 2988, 2992, 2996, 3000, 3004, 3008, 3012, 3016, 3020, 3024, 3028, 3032, 3036, 3040, 3044, 3048, 3052, 3056, 3060, 3064, 3068, 3072, 3076, 3080, 3084, 3088, 3092, 3096, 3100, 3104, 3108, 3112, 3116, 3120, 3124, 3128, 3132, 3136, 3140, 3144, 3148, 3152, 3156, 3160, 3164, 3168, 3172, 3176, 3180, 3184, 3188, 3192, 3196, 3200, 3204, 3208, 3212, 3216, 3220, 3224, 3228, 3232, 3236, 3240, 3244, 3248, 3252, 3256, 3260, 3264, 3268, 3272, 3276, 3280, 3284, 3288, 3292, 3296, 3300, 3304, 3308, 3312, 3316, 3320, 3324, 3328, 3332, 3336, 3340, 3344, 3348, 3352, 3356, 3360, 3364, 3368, 3372, 3376, 3380, 3384, 3388, 3392, 3396, 3400, 3404, 3408, 3412, 3416, 3420, 3424, 3428, 3432, 3436, 3440, 3444, 3448, 3452, 3456, 3460, 3464, 3468, 3472, 3476, 3480, 3484, 3488, 3492, 3496, 3500, 3504, 3508, 3512, 3516, 3520, 3524, 3528, 3532, 3536, 3540, 3544, 3548, 3552, 3556, 3560, 3564, 3568, 3572, 3576, 3580, 3584, 3588, 3592, 3596, 3600, 3604, 3608, 3612, 3616, 3620, 3624, 3628, 3632, 3636, 3640, 3644, 3648, 3652, 3656, 3660, 3664, 3668, 3672, 3676, 3680, 3684, 3688, 3692, 3696, 3700, 3704, 3708, 3712, 3716, 3720, 3724, 3728, 3732, 3736, 3740, 3744, 3748, 3752, 3756, 3760, 3764, 3768, 3772, 3776, 3780, 3784, 3788, 3792, 3796, 3800, 3804, 3808, 3812, 3816, 3820, 3824, 3828, 3832, 3836, 3840, 3844, 3848, 3852, 3856, 3860, 3864, 3868, 3872, 3876, 3880, 3884, 3888, 3892, 3896, 3900, 3904, 3908, 3912, 3916, 3920, 3924, 3928, 3932, 3936, 3940, 3944, 3948, 3952, 3956, 3960, 3964, 3968, 3972, 3976, 3980, 3984, 3988, 3992, 3996, 4000, 4004, 4008, 4012, 4016, 4020, 4024, 4028, 4032, 4036, 4040, 4044, 4048, 4052, 4056, 4060, 4064, 4068, 4072, 4076, 4080, 4084, 4088, 4092, 4096, 4100, 4104, 4108, 4112, 4116, 4120, 4124, 4128, 4132, 4136, 4140, 4144, 4148, 4152, 4156, 4160, 4164, 4168, 4172, 4176, 4180, 4184, 4188, 4192, 4196, 4200, 4204, 4208, 4212, 4216, 4220, 4224, 4228, 4232, 4236, 4240, 4244, 4248, 4252, 4256, 4260, 4264, 4268, 4272, 4276, 4280, 4284, 4288, 4292, 4296, 4300, 4304, 4308, 4312, 4316, 4320, 4324, 4328, 4332, 4336, 4340, 4344, 4348, 4352, 4356, 4360, 4364, 4368, 4372, 4376, 4380, 4384, 4388, 4392, 4396, 4400, 4404, 4408, 4412, 4416, 4420, 4424, 4428, 4432, 4436, 4440, 4444, 4448, 4452, 4456, 4460, 4464, 4468, 4472, 4476, 4480, 4484, 4488, 4492, 4496, 4500, 4504, 4508, 4512, 4516, 4520, 4524, 4528, 4532, 4536, 4540, 4544, 4548, 4552, 4556, 4560, 4564, 4568, 4572, 4576, 4580, 4584, 4588, 4592, 4596, 4600, 4604, 4608, 4612, 4616, 4620, 4624, 4628, 4632, 4636, 4640, 4644, 4648, 4652, 4656, 4660, 4664, 4668, 4672, 4676, 4680, 4684, 4688, 4692, 4696, 4700, 4704, 4708, 4712, 4716, 4720, 4724, 4728, 4732, 4736, 4740, 4744, 4748, 4752, 4756, 4760, 4764, 4768, 4772, 4776, 4780, 4784, 4788, 4792, 4796, 4800, 4804, 4808, 4812, 4816, 4820, 4824, 4828, 4832, 4836, 4840, 4844, 4848, 4852, 4856, 4860, 4864, 4868, 4872, 4876, 4880, 4884, 4888, 4892, 4896, 4900, 4904, 4908, 4912, 4916, 4920, 4924, 4928, 4932, 4936, 4940, 4944, 4948, 4952, 4956, 4960, 4964, 4968, 4972, 4976, 4980, 4984, 4988, 4992, 4996, 5000, 5004, 5008, 5012, 5016, 5020, 5024, 5028, 5032, 5036, 5040, 5044, 5048, 5052, 5056, 5060, 5064, 5068, 5072, 5076, 5080, 5084, 5088, 5092, 5096, 5100, 5104, 5108, 5112, 5116, 5120, 5124, 5128, 5132, 5136, 5140, 5144, 5148, 5152, 5156, 5160, 5164, 5168, 5172, 5176, 5180, 5184, 5188, 5192, 5196, 5200, 5204, 5208, 5212, 5216, 5220, 5224, 5228, 5232, 5236, 5240, 5244, 5248, 5252, 5256, 5260, 5264, 5268, 5272, 5276, 5280, 5284, 5288, 5292, 5296, 5300, 5304, 5308, 5312, 5316, 5320, 5324, 5328, 5332, 5336, 5340, 5344, 5348, 5352, 5356, 5360, 5364, 5368, 5372, 5376, 5380, 5384, 5388, 5392, 5396, 5400, 5404, 5408, 5412, 5416, 5420, 5424, 5428, 5432, 5436, 5440, 5444, 5448, 5452, 5456, 5460, 5464, 5468, 5472, 5476, 5480, 5484, 5488, 5492, 5496, 5500, 5504, 5508, 5512, 5516, 5520, 5524, 5528, 5532, 5536, 5540, 5544, 5548, 5552, 5556, 5560, 5564, 5568, 5572, 5576, 5580, 5584, 5588, 5592, 5596, 5600, 5604, 5608, 5612, 5616, 5620, 5624, 5628, 5632, 5636, 5640, 5644, 5648, 5652, 5656, 5660, 5664, 5668, 5672, 5676, 5680, 5684, 5688, 5692, 5696, 5700, 5704, 5708, 5712, 5716, 5720, 5724, 5728, 5732, 5736, 5740, 5744, 5748, 5752, 5756, 5760, 5764, 5768, 5772, 5776, 5780, 5784, 5788, 5792, 5796, 5800, 5804, 5808, 5812, 5816, 5820, 5824, 5828, 5832, 5836, 5840, 5844, 5848, 5852, 5856, 5860, 5864, 5868, 5872, 5876, 5880, 5884, 5888, 5892, 5896, 5900, 5904, 5908, 5912, 5916, 5920, 5924, 5928, 5932, 5936, 5940, 5944, 5948, 5952, 5956, 5960, 5964, 5968, 5972, 5976, 5980, 5984, 5988, 5992, 5996, 6000, 6004, 6008, 6012, 6016, 6020, 6024, 6028, 6032, 6036, 6040, 6044, 6048, 6052, 6056, 6060, 6064, 6068, 6072, 6076, 6080, 6084, 6088, 6092, 6096, 6100, 6104, 6108, 6112, 6116, 6120, 6124, 6128, 6132, 6136, 6140, 6144, 6148, 6152, 6156, 6160, 6164, 6168, 6172, 6176, 6180, 6184, 6188, 6192, 6196, 6200, 6204, 6208, 6212, 6216, 6220, 6224, 6228, 6232, 6236, 6240, 6244, 6248, 6252, 6256, 6260, 6264, 6268, 6272, 6276, 6280, 6284, 6288, 6292, 6296, 6300, 6304, 6308, 6312, 6316, 6320, 6324, 6328, 6332, 6336, 6340, 6344, 6348, 6352, 6356, 6360, 6364, 6368, 6372, 6376, 6380, 6384, 6388, 6392, 6396, 6400, 6404, 6408, 6412, 6416, 6420, 6424, 6428, 6432, 6436, 6440, 6444, 6448, 6452, 6456, 6460, 6464, 6468, 6472, 6476, 6480, 6484, 6488, 6492, 6496, 6500, 6504, 6508, 6512, 6516, 6520, 6524, 6528, 6532, 6536, 6540, 6544, 6548, 6552, 6556, 6560, 6564, 6568, 6572, 6576, 6580, 6584, 6588, 6592, 6596, 6600, 6604, 6608, 6612, 6616, 6620, 6624, 6628, 6632, 6636, 6640, 6644, 6648, 6652, 6656, 6660, 6664, 6668, 6672, 6676, 6680, 6684, 6688, 6692, 6696, 6700, 6704, 6708, 6712, 6716, 6720, 6724, 6728, 6732, 6736, 6740, 6744, 6748, 6752, 6756, 6760, 6764, 6768, 6772, 6776, 6780, 6784, 6788, 6792, 6796, 6800, 6804, 6808, 6812, 6816, 6820, 6824, 6828, 6832, 6836, 6840, 6844, 6848, 6852, 6856, 6860, 6864, 6868, 6872, 6876, 6880, 6884, 6888, 6892, 6896, 6900, 6904, 6908, 6912, 6916, 6920, 6924, 6928, 6932, 6936, 6940, 6944, 6948, 6952, 6956, 6960, 6964, 6968, 6972, 6976, 6980, 6984, 6988, 6992, 6996, 7000, 7004, 7008, 7012, 7016, 7020, 7024, 7028, 7032, 7036, 7040, 7044, 7048, 7052, 7056, 7060, 7064, 7068, 7072, 7076, 7080, 7084, 7088, 7092, 7096, 7100, 7104, 7108, 7112, 7116, 7120, 7124, 7128, 7132, 7136, 7140, 7144, 7148, 7152, 7156, 7160, 7164, 7168, 7172, 7176, 7180, 7184, 7188, 7192, 7196, 7200, 7204, 7208, 7212, 7216, 7220, 7224, 7228, 7232, 7236, 7240, 7244, 7248, 7252, 7256, 7260, 7264, 7268, 7272, 7276, 7280, 7284, 7288, 7292, 7296, 7300, 7304, 7308, 7312, 7316, 7320, 7324, 7328, 7332, 7336, 7340, 7344, 7348, 7352, 7356, 7360, 7364, 7368, 7372, 7376, 7380, 7384, 7388, 7392, 7396, 7400, 7404, 7408, 7412, 7416, 7420, 7424, 7428, 7432, 7436, 7440, 7444, 7448, 7452, 7456, 7460, 7464, 7468, 7472, 7476, 7480, 7484, 7488, 7492, 7496, 7500, 7504, 7508, 7512, 7516, 7520, 7524, 7528, 7532, 7536, 7540, 7544, 7548, 7552, 7556, 7560, 7564, 7568, 7572, 7576, 7580, 7584, 7588, 7592, 7596, 7600, 7604, 7608, 7612, 7616, 7620, 7624, 7628, 7632, 7636, 7640, 7644, 7648, 7652, 7656, 7660, 7664, 7668, 7672, 7676, 7680, 7684, 7688, 7692, 7696, 7700, 7704, 7708, 7712, 7716, 7720, 7724, 7728, 7732, 7736, 7740, 7744, 7748, 7752, 7756, 7760, 7764, 7768, 7772, 7776, 7780, 7784, 7788, 7792, 7796, 7800, 7804, 7808, 7812, 7816, 7820, 7824, 7828, 7832, 7836, 7840, 7844, 7848, 7852, 7856, 7860, 7864, 7868, 7872, 7876, 7880, 7884, 7888, 7892, 7896, 7900, 7904, 7908, 7912, 7916, 7920, 7924, 7928, 7

Simon Gregorčič.

Poleti 1906 je jemal slovo pri svojih znanih in prijateljih na Goriškem in na Kranjskem, pogledat je bil šel tudi svoje ljubljene planine, rekel je: zadnjičkrat, potem umrjem. Ko se je vrnil v Gorico, je začel hirati, čulo se je, da je obolel, potem se ga je zopet videvalo po goriških ulicah, dne 16. novembra ga je bila zadela lahka kap, zdravniško pomoč mu je delil dr. Breclji, po kratkem trpljenju enega tedna, dne 24. novembra pa je sklenil ...

Tako rad je umrl, prav hrepnel je po miru, ki ga bo užival po potihnelem viharju na gričku zelenem ob Soči, mrtvim živo šumljajoči, tam gori pri svetem Lovrenci ... — V pesmi »Kje skopljete si grob?« si je predstavljal, kako lepo bo tam gori v zlatem pokopju sredi ljubljenskih planin. Tam bo sanjal med očeti in dediti in pravil jim bo zgodbe nekdanjih dni ko udari polnoč, pa vsak dan svoj grob bom zapustil hladan in gledal, kaj krog se po svetu godi in slikal sodrugom te čudne reči. Stari Krn pa bo ledeno zrl na grobe pri vzhodu, ako se danes zbudi pesnik, gleda pač čudne reči pod Krnom in na Krnu, z goriške ravnani in s Krasa bojni in buči, strašansko pokanje, krvav boj, in sivi Krn, ki je živel stoletja mirno, je poln morilnega orožja in krog in krog se je zajedel sovražnik v pesnikovo domovanje. Ni miru, ne šumlja Soča ljubko in ne zveni krog nje pastirskovo petje, divje borjenje je zabesnelo in krvava je tekla Soča ... Tja gor, kamor je želel, so ga prenesli in ves slovenski rod ga je v duhu spremljal na dolgi poti iz Gorice pod Krn.

Kako je plalo v žalosti srce slovenskega naroda, ko je šla od vasi do vasi vest, da je umrl pesnik Simon Gregorčič. Zlasti pa je žalovala Goriška. Priredili so mu oder, da je spal na njem bled mož, ognjen s plaščem črnim, v roke so mu stisnili kelih, kelih trpljenja. Soba je bila v črno odeta, prinesli so zelenja, prizgali sveče, Sokoli so šli na častni straži. V soboto je umrl. Celo nedeljo so hodili ljudje kropiti, iz mesta in z vseh strani dežele, prava romarska pot do Gregorčičeve krste. Vse je hotelo videti še enkrat prijazno lice pesnikovo, prijazno navzlic globokim sledovom duševnega trpljenja. Ihte so gospe, gospodične, priproste žene, mladina, vsakdo je odhajal od odra ginjen, rosnih oči. Prišel je bil tudi nadškof dr. Sedej, ki je imel vedno srce za Gregorčiča, dolgo časa je molil ob njegovem truplu, težko se je vzdrževal joka. Ni bilo kmalu pri kakem mrtvaškem odru izplakanih toliko solza resnične žalosti. Kipar Peruzzi iz Ljubljane mu je vzel masko, naslikal ga je profesor Gvaiz, fotografiral Jerkič. Po mestu so visele črne zastave. Slovenci so imeli pred očmi samo velikega svojega pesnika, ki leži mrtev na Goriškem, samo o njem je bilo govora povsodi, njegov duh je plaval med njimi. Veličasten je bil pogreb: mladina iz Šolskega doma, dijaki srednjih šol, duhovniki, Goriški Sokol z zastavo, Sokoli iz Solkana in Prvačine v 9 vrstah, na čelu jim dr. Franko, starosta Solkanskega Sokola, mrtvaški voz z venci obložen, ob krsti višjesodni svetnik Gabrijeljčič, zdravnik dr. Piki (umrl letos v vojni), profesor Berbuč, odvetnik dr. Pavletič, zdravnik dr. De-reani, profesor Čebular, v drugi vrsti semeniščniki, v tretji sokolska častna straža. Potem na nebroj ljudstva, zastopnikov društev z vseh strani. Pogreba so se udeležili: župan ljubljanski Ivan Hribar, župnik Vrhovnik, župnik Aljaž, pisatelj Meško s Koroške, mons. Trinko iz laškega Vidma, dvorni svetnik vitez Klodič - Sabladski, poslanec Višnikar, okrajni glavar grof Attens, baron Winkler in še drugi. V cerkvi na Travniku je počakal sprejeda tudi nadškof dr. Sedej. Na Goriškem smo se poslovili od njega. Poln je bil ginjenega občinstva obsežni prostor. Lepo je govoril profesor Berbuč pesniku v slovo, ki se vrača v planinski raj, proseč ga, naj z nebeskih višav blagoslovi svoj rod, blagoslovi slovensko ljudstvo. V imenu mladine mu je zaklical profesor dr. Ozvald na pot nazaj v planinski raj srčni: Z Bogom! Polni zbor pevskega in glasbenega društva je zapel »Nazaj v planinski raj!« Globoko iz srca je prihajala pevčev pesem, o kateri je rekel pesnik sam, da mu je najljubša; ko jo je nekoč slišal v Ljubljani pri koncertu »Glasbene Matice«, je plakal. Voz se je začel premikati ... Ostani, nikar od tod, nikar! in poslovlili smo se. Izredno krasno, milo, skoro pomladansko je bilo vreme, voz se je pomikal dalje po Soški dolini, povsodi je počaščalo slovensko ljudstvo svojega ljubljence, in slednjič so ga ponesli gor k cerkvi na hriboč Sv. Lovrenca na Libušnjem nad Kobaridom. Fotograf Jerkič je hvalevredno preskrbel, da so ohranjene razglednice s pogreba

pesnikovega. Goriški kipar Biteznič mu je napravil lep spomenik s sliko pesnikovo v vrhu, liri in cvetjem pod njo, z napisom: Simon Gregorčič 1844—1906. Pod tem pa pomembna vzpodbitev pesmi »Naš čolnč otmi-mo!« in na podstavku spomenika izdolbitev: »Naš čolnč pogube otmi-mo!« Voja vira in sredi vihré spomenik pesnika Soče s klizem: Naš čolnč pogube otmi-mo!

Ko gre sedaj spomin na Gregorčiča po slovenskih deželah, bodo jemali v roke najlepšo knjigo, kar jih je izdala »Družba sv. Mohorja«, Simon Gregorčičeve poezije, katero je z veliko ljubeznijo in čustvom priredil tudi že pokojni pesnik Anton Medved. Kako je zavzel oda »Soči«, ko je izbruhnila vojna z Lahi, kako se glase Gregorčičeve bojne pesmi, v katerih proslavlja slovenskega vojaka - junaka, zbrane okoli oče »Soči«, »Cesarski razglas« je pozval na tisoče mladeničev pod bojne zastave, lepo so zrasli kakor smreka, čvrsti so, ničesar se ne boje in pogumno korakajo skozi vas na bojišče. »Slovo«, »Vojaci na poti«, »Za dom med bojni grom«, »Vojakova nevesta«, »Odlikovanje« nam kažejo slovensko trdnost, nevpogljivo hrabrost in plemenito čustvo: Ko bomo pa oblak strašan ob hudi uri mi, sovražni roj bo pokončan, z njim morda tudi mi ... Naprej tedaj, junaški roj, za dom, za drage v hrabri boj tja sred sovražnih čet! Med nami vsak je cel junak, naj pade drugi, tretji vsak, da bo le dom otet. »Po bitvi«: Strašno je divjal krvavi boj. Po polji leže junaške vrste ko gozd pokosen, posečen enkrat ne bo več košat, ne bo več zelen. Snoči krepak junak bil je vsak, prepel je zdaj ran, snoči cvetan, snoči močan, zdaj bo pokopan. Ginjliva je »Vojakove neveste oporoča«, goreča je »Dekletova molitev«. Oh, kako ginjlivo moli lepo slovensko dekle pred podobo izvoljene deve za svojega draga, ki je na bojnem polju: O čuj, o čuj, devica presveta, prošnje in solze sirote - dekleta: Ko smrt bo kosila čez bojno ravan, ti čuvaj ljubljence udarcev, ran, ti skrhaj nad njim preteče jeklenke, odvrni od njega morilne svinčenke, ti mene in njega obrani bolesti, ti ženina vrni ljubči nevesti! Ali dovolj je borenja in klanja:

Krvavo polje, brezmejno gorje
rodilo si ti!
Ker lilo si ti, ker pilo si ti
potoke krvi.
Oh tisoč bo src in tisoč bo hiš
jokalo bridko —
Zakaj to pustiš, zakaj to trpiš,
dobrotno nebo?!

Da bi mogli kmalu po dobljeni zmagi, obrniti bojne strani v Gregorčičevih poezijah in se mogli skoro zopet naslajati na njegovih mir in ljubezen sevajočih verzih!

Narodnosti na Primorskem po prvem uradnem raziskovanju pred 70 leti.

V ravnokar izdanem Koledarju Ciril - Metodove družbe je objavil inženir Janko Mačkovšek zanimivo narodopisno razpravo, ki je z ozirom na sedanje dogodke na Primorskem posebno aktualna. Glavni del te razprave objavljamo v naslednjem.

Zanimivo je, da tečejo okopi od morja do Podgore natančno po narodnostni meji, ki se tu pomakne proti zapadu tako, da stopijo pri Pevmi in Oslavju obojestranski okopi na slovenski teritorij in ga ne zapustijo več. Doberdob, zadnja slovenska vas, in Sv. Martin, edina laška vas na Krasu, sta znani po vsem svetu, takisto razdejana slovenska Podgora, ki je ločila Gorico od celotnega laškega ozemlja. Siloviti in krvavi boji, ki tu divjajo, napravljajo zanimivo vso deželo in gotovo ni narodnostna sestava Primorske med postranskimi zanimivostmi.

Ko se je dne 31. decembra 1880 pričel popisovati občevalni jezik in se je to štetje vsakih deset let ponavljalo, so brž vstali po vsej državi glasovi proti temu načelu, pa tudi pomisleki o pravilnosti rezultatov. Pomisleki so bili opravičeni; saj dokler se je popisovalo, je veljal občevalni jezik res še kot tak; ko so se pa objavili rezultati, se je takoj govorilo o narodnostih in je jasno, da so politično močnejši narodi pri takem sklepanju pridobili precej na številu in — kot posledica zopet — tudi na politični veljavi. Radi tega se je polagoma pojavljalo neupanje do uradnega štetja in je prišlo celo tako daleč, da se je nepravilnost opravičevala z besedami: so pač uradni podatki. Da se je z uradne strani to uvidelo, nam priča revizija zadnjega ljudskega štetja (1910) v Trstu in v Gorici. Le žal, da sta se pregledovala samo ta dva kraja, ko bi nam tudi

Istra, Koroška in Štajerska nudile precej podobnih presenečenj. Da niso to le prazna domnevanja, se lahko vsakdo prepriča iz podrobnih podatkov, ki jih centralna statistična komisija izdaja o posameznih kronovinah. Večine v posameznih krajih ali celo celih občinah se namreč naravnost lovijo in sicer ne prevladuje sedaj ta, sedaj druga narodnost za nekaj odstotkov, temveč je razlika po 50 in še več od sto, da zopet pade skoraj na ničlo. Posebne vrednosti določevanje občevalnega jezika torej nima in se ne da niti dobro primerjati s starejšimi štetji, ki so hotela določiti narodnost.

Prvo sistematično uradno pregledovanje in štetje narodnosti se je vršilo tekom leta 1847. na podlagi ljudskega štetja iz leta 1846. Načelo, po katerem se je štel, je nasprotno sedanje-nu individualnemu. Določilo se je namreč najprvo na podlagi uradnih preiskav in tudi privatnih poizvedb ozemlje posameznih narodov, mešan teritorij, razmerje narodov v mešanih krajih; vse to se je ponovno uradno pregledalo in so bili poslani v težjih slučajih (n. pr. Istra) strokovnjaki iz ravnateljstva za administrativno statistiko — sedaj centralna statistična komisija na Dunaju —, da pregledajo vse podatke še enkrat na lico mesta. Leta 1851. so se pri ljudskem štetju zopet pregledovale in določevale jezikovne razmere. Poudariti je pa treba, da ni bil pri določevanju merodajen etnografski princip, kot se to večkrat oponaša. Le v slučajih, kjer je prebivalstvo govorilo več jezikov, je odločevalo pokolenje, sicer pa vedno jezikovne razmere. Gradivo, ki ni izšlo v Etnografiji, je uporabil v glavnem že prete Hain (Handbuch der Statistik des österreichischen Kaiserstaates, Dunaj 1852) in tako rešil vsaj nekaj gradiva pogube. Rokopis ostalih delov Etnografije se je namreč izgubil. Za primorske dežele navaja Hain sledeče:

A. Trst z okolico. Samostojno mesto Trst z okolico je štel 1846. leta 80.300 prebivalcev; od teh je bilo: Italijanov 43.940 (54,72%), Slovencev 25.300 (31,51%), Nemcev 8000 (9,96%), Židov 3060 (3,81%). Najštevilnejši rod so Italijani, čeprav leži upravni teritorij (1 $\frac{1}{2}$ avstrijskih štirjaških milj) na slovenski zemlji in je od slovenske okolice oddan; ta anomalija izhaja od tega, ker se v mestu nahajajo Italijani, Nemci in Židi (poleg Grkov, Turkov i. dr. v manjšem številu), dočim je okolica poseljena s Slovenci.

B. Gorica, Gradiška in Istra. Ta kompleks je štel l. 1846.: Slovencev 160.457 (38,22%), Srbo-Hrvatov 134.445 (32,02%), Italijanov 72.920 (17,37%), Furlanov 48.569 (11,57%), Romunov 1555 (0,37%), Nemcev 1385 (0,33%), Židov 470 (0,12%), skupaj 419.801 prebivalec. Brž se vidi, da silno prevladujejo Slovani, dočim odpadejo na vse druge narode le tri desetine vsega prebivalstva. Slovenci prebivajo v pokneženih grofiji Goriški ter v severnem delu Istre. Ostali del Istre z otoki je v splošnem srbo-hrvatsko ozemlje, ki ga na vzhodu loči deželna meja hrvatska od hrvatskega. Vendar se nahaja na njem več italijanskih in dva romunska jezikovna otoka. V splošnem odpade od vse Primorske (138 avstr. štirjaških milj) na slovensko ozemlje 51. na srbo-hrvatsko 72. na furlansko 7 in na italijansko 8 avstrijskih štirjaških milj. (Na Primorskem je bilo torej l. 1846. 33,08% Italijanov (s Furlani), ki so imeli poseljeno le dobro desetino Primorske (10,87%).

Natančnejša omejitev posameznih jezikovnih ozemelj in jezikovnih otokov sledi iz naslednjega pregleda po političnih (in sodnih) okrajih. Okrajna glavarstva Tolmin, Gorica in Sežana so slovenska; vendar živijo v prvem tudi Nemci v obeh krajih Nemški Rut in Stržišče (sodni okraj tolminski); v goriškem okrajinem glavarstvu so v mestu Gorici Slovenci, Furlani in Nemci; v občinah Grafenberg, Pristava in Baronovšče (Rosenthal) (sodni okraj goriški) ter v občinah Ločnik in Moša (sodni okraj goriška okolica) so Furlani; v Kanalu (isti sodni okraj) Furlani in Slovenci.

Okrajna glavarstva Gradiška je pretežno furlansko, le občine Mernik in Golobrdso so mešane (Furlani in Slovenci). Senik, Vrhovlje, Hlevnik, Neblo, Biljana in Medana (vse v krmskem sodnem okraju) čisto slovenske, Istotako Zdravščina (Sdrausina), medtem ko so v Zagradu in Sv. Martinu (sodni okraj Gradiška) le Italijani, ki se razprostirajo tudi po vsem trziškem

sodnem okraju, medtem ko se nahajajo v sodnem okraju Cervinjan le v občinah Sdobba, Barbana, Isola Domine, Gradež, Isola Gorgo, Isola S. Giuliano in Porto Buso.

Koprsko okrajno glavarstvo je slovensko; le v istoimenskem sodnem okraju so v Kopru, Oltri in Miljah le Italijani; v občinah Hrib (Monti), Valle, Lazaret, Sv. Anton, Marezige, Pomjan, Šmarje (Monte), Koštabona, Krkavce in Boste so poleg Slovencev tudi Italijani; v peranskem sodnem okraju prevladuje srbohrvaščina, le Peran in Isola sta čisto italijanska kraja, Salvore, Castelvenero, S. Pietro dell' Amata in Kortia so mešani (Srbo - Hrvatje in Italijani).

Ostala okrajna glavarstva so srbohrvatska, če izvzamemo sodni okraj Podgrad, ki je slovenski, izvzemši jugovzhodne srbohrvatske občine in rumunsko občino Žejane; v sodnem okraju Voloska živijo poleg Srbo - Hrvatov tudi Italijani v Voloski, Kastavu in Lovrani; v sodnem okraju Motovun le Italijani v Motovunu in Vižinadi, Italijani in Srbo - Hrvatje v Karolbi in Vižnjaju; v sodnem okraju Buje Italijani v Umagu, Bujah in Novem Gradu, Italijani in Srbo - Hrvatje v Crnem Vrhu [Verteneglio], Mom-

janu, Tribanu, Krašicah, Grožnjanu, Kostanjah in Završju [Piemonte], Slovenci v Kubertonu; v sodnem okraju bužetskem so Italijani v Buzetu, Italijani in Srbo - Hrvatje v Roču in Sovinjaku, Slovenci in Srbo - Hrvatje v Sočergi, Movražu [Valmovrasa] in Rakitovcu. V pazinskem sodnem okraju stanujejo poleg Srbo - Hrvatov tudi Italijani v Pazinu, Tinjanu, Sv. Petru v Šumi [S. Pietro in Selve], Žminju, Lindaru, Novakih, Gračiču [Gallignana], Pičanu [Peden] in Gologorici ter poleg omenjenih še Rumuni v Letaju in Sušnjevici; v sodnem okraju Labin so Italijani v Labinu samem; poleg Srbo - Hrvatov so Italijani v Plominu [Fianona] in poleg prvih še Rumuni na Brdu; italijanski so popolnoma Poreč in Vrsar [Orsera] (sodni okraj Poreč), Rovinj (istoimenski sodni okraj), Vodnjan, Fazana, Galežan in Pula (sodni okraj Vodnjan), medtem ko se nahajajo v Sišanu [Sissano] tudi Srbo - Hrvatje. Na otokih je Krki Italijanski, med Srbo - Hrvatji pa prebivajo Italijani še v resu [Cherso], Osoru [Ossero], v Malem in Velikem Lošinju.

V primer naj navedemo še podatke — za nas primeroma najugodnejša štetja na Primorskem iz leta 1900.:

Občevalni jezik	Trst	Goriška	Istra	Skupaj
slovenski	24.679,	140.582,	47.717;	212.978
srbohrvatski	451,	94,	143.057;	143.602
italijanski	116.825,	81.136,	136.191;	334.152
nemški	8.880,	3.498,	7.076;	19.454
drugi	175,	92,	1.924;	2.191
domače (avstr.) preb. navznoter prebivalstvo	151.010,	225.402,	335.965;	712.377
	178.599,	232.897,	345.050;	756.546

Razglednice

božične in novoletne v največji izbiri

priporoča na debelo

M. Tičar, Ljubljana

Selenburgova ul. 1

Sv. Petra cesta 7/6.

Najlepša božična darila,

kakor tudi volika izbira

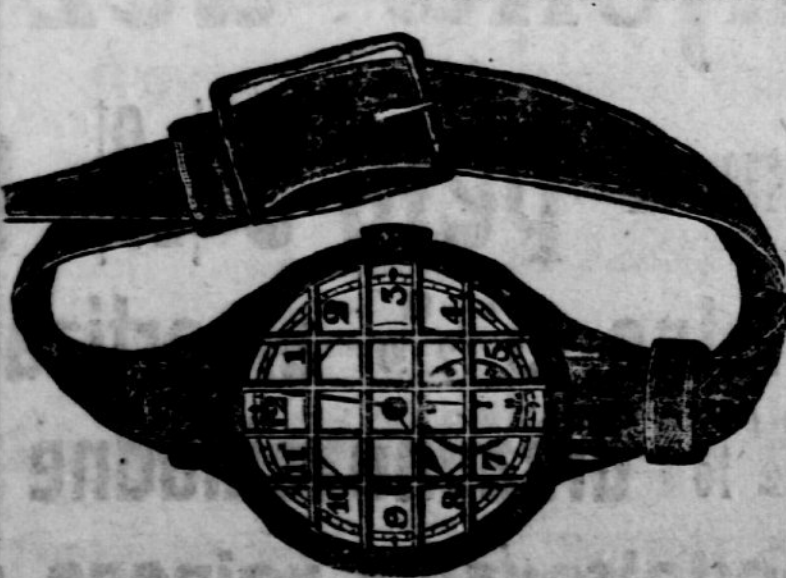
briljantov in vojnih ur po najnižjih cenah.

Izšel je novi cenik s koledarjem. Tudi po pošti gratis — Cene v ceniku brez poviška.

Za obilni obisk vladno vabi

Tvrška

F. ČUDEN

Vojna ura. Prešernova ulica št. 1 v Ljubljani.

Dejniški kapital K 60.000.000—
Rezerve „ 17.000.000—

C. kr. priv.

Štalo den. vlog na hran. knjižice št. okt. 1916:
„ K 138.330.091— „

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864.

Vodil Marja try-Sv. Petra cesta (v bliž. „Ankerstrasse“).

Ustanovljena 1864. — 33 podružnic.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevajanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrotovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pisarna pojasnila in navodil o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno.

Najboljše in najvarnejše izplačevanje denarnih sredstev na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izplačevanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samostojne (safety) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listov, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — Opravljanje s. kr. razr. loterije Brezplačno revizija izplačevanja vrednostnih papirjev. — Promete sa vsa štebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in in Ameriko.

Priloge: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šte. 41.

Lepo posestvo

na Gorenjskem z gostilniško obrtjo in lepim vrtom ter z drugimi pritlikami, kakor tudi s sobami za tuje in z vso oporabo se prod. Kje, pove upravništvo Slov. Naroda. 3731

Kupujem in prodajam ali v komisiji vzamem samo

starinske stvari

in tudi 1145

staro zobovje.

Albert Derganc, brivec in starinar,

Francišanska ulica št. 10, Ljubljana.

Ravnokar došla večja partija

mila za pranje

dobro blago, v orig. zabojih à ca. 60 kg, katero oddaja po primerno nizkih cenah

tvrdka A. Kušlan,

Ljubljana, Karlovska cesta 15.

10 letna garancija.

Deber

zanosljiv,

lep

šivalni stroj

se dobi le pri

JOSIP PETELINC-U

tovarniška zaloge „Gritzner“ in „Afrana“

Ze 5 milijonov v rabi.

strojev v pripravi in luksu opremlj, barva lesa poljubna, val stroji vozijo (Stikaže), krpaže porile in negavice, ter šivajo naprej in nazaj. Peuk v voženju brezplačno v hiši. Zaloge si vsak lahko ogleda ter posamezne sisteme strojev polakui v trgovini v LJUBLJANI, sv. Petra nasip 7, — blizu frančiškanskega mostu, na vodo, levo, 8. hiša.

PRIJAVE za PETO AVSTR. VOJNO POSOJILLO

1.) štiridesetletna 5 1/2 % amort. držav. posojilo à K 92— netto od K 50— nom. naprej

2.) 1. junija 1922 plačljive državne zakladnice à K 96— neto sprejema

ŽIVNOSTENSKA BANKA podružnica TRST

Via Ponterosso 7 in Via Mar. Teresa 20 v lastni palači.

Tozadevna pojasnila se dajo drage volje.

Mesečna soba

se takoj odda. 3806

Kje, pove uprav. „Slov. Narodas.“

Malinov sok

garantirano naraven, vkuhan v najfiniji rafinadi, v posodah zavojih à 5 kg brutto 14 K franko razpošila A. TOSER, Praga, Kral. Vinohrady 1274/La. Za večja naročila specialni oterti. 3582

Lasne kite

najboljše kakovosti po 7, 8, 11 in 16 kron; lasne podloge in mrežice vseh vrst; „Noril“, barva za lasne in brade od Dr. Dralica po 2 in 4 K. lasne vode in masti; Sampon za umivanje las, šminke in puder ponikli i. t. d. priporočila

Štefan Strmolič

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

Pozor! Zaradi vpletenosti v vojaške službovanje je lokalni odprt samo za prodajo blaga in sicer vsaki dan same od 9 do 1/1 in v nedelje od 9 do 11 ure dopoldan.

Kuverte s firmo Narodna tiskarna.

Naznanilo.

Vljudno naznanjam vsem častitim damam - odjemalkam bivele tvrdke J. Gorjanc na Sv. Petra cesti 28, izdelovalke staznikov, da sem kot njena dolgoletna pomočnica prevzela obrt za izdelovanje

zgoraj navedenega predmeta ter vseh v to stroko spadajočih del. 3809

Sprejemam tudi popravila.

Obenem se cenj. damam za vsa nadaljna naročila najtopleje priporočam.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Terezija Kranjc

Sv. Petra cesta št. 28

J. Gorjanc nasl.

Vnanja naročila bom točno izvrševala.

Važno za ljudi, ki imajo sorodnike v Ameriki!

Kder hoče stopiti s svojimi sorodniki v Ameriki v dotiko radi denarnih podpora in pisem, naj napiše kratko pismo v nemškem jeziku, tičejo se samo rodinskih razmer, ki ne sme vsebovati nič političnega ali kar vojno zadeva. Naslov svojih sorodnikov naj napiše na kuvertu, v drugo kuvertu naj vtakne svoje pismo in nanjo napiše natančen naslov in ime odposilatelja ter vse kuvert odpošlje na sledečo addresso: Henry C. Koro, bankir per Adresse-Bureau Bank, Berlin, W. S. 3821

M. Schubert

preje Bilina & Kasch,

Ljubljana, Židovska ul. 5.

priporočila veliko zalogo tkanin in glase-rekavio, modne blage in gospode in dame, raznovrstne fine parfume, ročna dela in material, kirurški predmeti. 412

Moderna predtiskarija.

Izdelovanje preoblečenih gumbov.

Naznanilo.

Slavemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem

kavarno „MERKUR“ Židovska steza št. 4

na novo preuredila ter uredila tudi posebno častniško sobo in zagotavljam točno postrežbo ter se priporočam s odličnim spoštovanjem Marija Izlaker. 3811

Od visoke s. kr. deželne vlade za Kranjsko s odlokom dne 9. oktobra 1916 št. 30.912 koncesionirana

pisarna za revizijo voznih listov ter reklamacijskih in tarifnih pojasnil

Ljubljana, Dunajska cesta št. 29

naznanja vljudno svojo otvoritev.

Uradne ure: dopoldne od 1/2 9. — 1/2 12. ure
popoldne „ 1/2 3. — 1/2 6. „

razven nedelje in praznikov.

V revizije izrečeni vozni listi se bodo točno in s strogo poizjavitelj pregledali.

Honorar nizok.

Kranjska deželna banka v Ljubljani

sprejema prijave na **peto 5 1/2 % avstrijsko vojno posojilo** po originalnih pogojih:

I. 40 letno 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo za K 100 nominale 92 kron,

II. 5 1/2 % državnozakladne liste v zlatih najmanj po 1000 K, za K 100 nominale 96 kron.

V svrhu podpisovanja vojnega posojila daje banka

hipotekarna in komunalna posojila.

Dvonadstropna hiša v Celju

z več strankami in delavnico, ki je pripravna za vsako obrt, je za 34.000 K na prodaj. Hiša stoji na prometnem prostoru, ki ima veliko bodočnost. — Vprašanja na uprav. „Slov. Naroda“.

PATENTE

vseh dešela izposluje inšant
M. GELBERG, oblatveno avtor. in zaprtačni patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Orehov les : kostanjev les

v deblih v potnih in deblih
kupim vsako vagonsko množino po najvišji dnevni ceni
J. Pogačnik, Ljubljana, Mar. Terezije cesta 13.

Zajamčen uspeh. Tisoče zahvalnih pism na ogled.

Bužne, lepe prsi

dobite ob rabi med.
dr. A. Rixa kreme za prsi oblatveno preiskano, gar. neškodljivo za vsako starost, zanesljiv uspeh. Rabi se zunanje. Edina krema za prsi, ki jo valed čudovitega učinka prodajajo lekarnari, dvorne parfumerije itd. Poizkusna pušica K 3-30, velika pušica, zadostna za uspeh K 8-80. Razpošiljanje strogo diskretno.
Kos. dr. A. Rix, laboratorij, Dunaj IX., Lehterergasse 6/2.
Zaloga v Ljubljani: drogeriji Kamo in „Adria“.

Damske klobuke

v največji izberbi priporoča
MINKA HORVAT, modistka
LJUBLJANA, Stari trg šte. 21.
Popravila najceneje. 2954 Popravila najceneje.

Zdravnik želodca

je posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izberne vpliva proti slabostim v želodcu ter radi tega v nobeni družini ne bi smel manjkati

: G. F. Jurásek :

uglaševalec glasovirjev in trgovec glasbil
v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12.
Zaloga ter izposojevalnica
glasovirjev, pianin in harmonijev.

2078 Ugodna zamena in 10 letno jamstvo.
Specialni zavod za uglaševanje ter popravila vseh glasbil.
Uglaševalec v „Glasbeni matič“ ter v vseh slovenskih zavodih.

otroških vozičkov
in zvezane do najmlajših

žimo.

M. Pakič

v Ljubljani.
Slovenska ulica št. 1.

Franc Furlan

modnik Franchino vob
ključavničarstvo
in
zaloga štedilnikov
se nahaja 128
Ambrožev trg šte. 9.

AVG. AGNOLA

v Ljubljani, Dunajska cesta 11.

Velika zaloga

steklenino, porcelana, svetilk, zrcal, šip, kozarcev, vrčkov
L. t. d.

Gostilniška in kavarnarska namizna posoda
po najnižjih cenah.

Parno barvarstvo

ter kemično čiščenje in
snaženje oblek.

Apretura sukna.

JOS. REICH

Pojanski nasip - Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Selenburgova ulica št. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

XXXXX

NAJBOLJŠE PERILO

lastni izdelek.

C. J. HAMANN Mestni trg 8.

Oblatveno kence. zasebna posredovalnica za
nakup in prodaje zemljišč in posestev
VALENTIN ACCETTO
zaprtačni sodni izvedenec
Ljubljana, Trnovski pristan 14.

Na prodaj imam v sredini mesta več dobro obrestujočih se
Natančno se izve na gornji naslov. **hiš**

Nebojca povika oca radi obilo zalogo.
Bršve, vesele kakovosti, takoj za uporabo, brušene 4
K 3 4 5 6.
Brivski aparati, S. Gillette, v elegantnem nikelijastem
etuiju s 6 rezervnimi klinami K 6.— in K 8-80; v finih
kasetah s ogledalom, čopičem itd. s 6 klinami K 7-30
in 12 K. — Najboljše in specialne garancijske klime
tucat K 3-60. 2883
In Solinger stroji za striženje las z dvema česaloma
K 7-80 Pošilja po povzetju. Vojno poštno pošiljatelj
vposlatvi zneska v naprej z dodatno 1 K za porto.
Specijalna trgovina za solinške jeklene predmete
A. WEISSBERG, Dunaj II.,
Untere Donaustrasse, 23/III., oddelk IV.
Katalogi in samostojni eni gro za prodajalca grafi. Slovenska korespondenca. Zastopniki se iščejo.

Nad 50 let obstoječa
parna barvarija in kemično snaženje oblek

apretura sukna

Ljubljana, Anton Boc Glinco,
Selenburgova ul. 6. Baraka ulica 46.
se priporoča. Najnižje cene.
Postrežba vestna in točna.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

BRATA EBERL

trkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja
Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. Ljubljana
nasproti hotela „Union“.
Delavnica: Igriška ulica šte. 6.
Električna sila.

Blizajo se veliki dnevi sreče!

V času do 1. februarja 1917 izrebrani bodo glavni dobitki sledečih izbranih srečk:

Novih srečk vsir. rdečega križa	300.000 in 500.000 kron
Žariških srečk	200.000, 400.000 in 200.000 frank.
3% zemljiških srečk iz leta 1880	90.000 in 90.000 kron
3% zemljiških srečk iz leta 1889	80.000 in 100.000 kron

17 izbranih vsake leto! Svota glavnih dobikov L. 1917:
3.230.000 kron oziroma frankov.

Možni obrok samo K 7.— oziroma K 3-75.
Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju nezaključitve izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite v naročilo!

Sročkovno zastopstvo 1, Ljubljana.

Mestna hranilnica ljubljanska LJUBLJANA

Prešernova ulica šte. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Koncem leta 1915 je imela vlog K 48.500.000—
Rezervnega zaklada 1.330.000—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Poseja na zemljiščih in postopja na Kranjskem proti 5%
izven Kranjske pa proti 5 1/2%, obrestim in proti najmanj
1% oziroma 1/2% odplačevanju na dolg.

Nobenega zobobola

več, nobenih noči brez spanja. „Fides“ pomiri bolečine v obeh zobeh, pri trdovratnih revmatičnih zobnih bolečinah, ko se vsa sredstva že odpovedala. Pri neuspehu denar nazaj. Cena 1.50 K, 3 zavitki 4 K, 6 zavitkov 5.5 K. Nobenega zobnega kamena več, snežnobele zube dobite po uporabi „Elita“ — zobnega fluida. Takojšnji učinek. Cena 2 K, 3 steklenice 5 K. Kemény, Kofice (Kaschau) I. Poštni predal 12 X 23, Ogrska. 3630

Ivan Gričar

— Šelenburgova ulica šte. 3. —

Zaloga izgotovljenih oblek

za

2935

:: gospode in dečke. ::

Zima se oglašča!

Dovoljujemo si slavno občinstvo opozoriti na:

Specijalni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo:

Za dame!

Vrhnje pletene jopice in dužogreclji z rokavi kakor tudi brez rokavov.

Sportne čepice iz volne in svile. **Spodnja krila**, pletena iz volne, crepe de sante, svile, listra, klota, batista itd.

Kombinaže, srajce, jopice in drugo perilo, pleteno iz volne, bombaža in šifona.

Predpasniki pisani, beli in črni v vseh modernih krojih.

Stezniki v različnih kakovostih od najcenejših do najboljših.

Nogavice črne in v modnih barvah, volnene, svilene, flor itd.

Gamaše iz sukna, pletene in triko.

Rokavice glade, pletene in triko.

Žepni robci iz platna, šifona in batista.

Za gospode!

Srajce likane iz šifona in celirja v najboljših kakovostih.

Srajce za sport v vseh modernih oblikah, iz celirja in mako.

Nožne srajce v različnih oblikah.

Normalno perilo kakor: srajce, jopice, hlače iz volne in bombaža.

Tetra perilo, zdravniško priporočeno.

Nogavice volnene, mako in bombažaste v različnih modnih barvah.

Ovratniki in manšete, najboljši izdelek.

Kravate, naramnice itd. v veliki izbiri.

Rokavice glade, platene in triko.

Žepni robci v vseh kakovostih.

Okočnice, gamaše, rokavice in drugo v to stroko spadajoče potrebščine za zimski sport in turiste.

Za dečke in deklice!

Sportne jopice za deklice.

Sviterji za dečke v vseh kakovostih in velikostih.

Sportne čepice v različnih oblikah in barvah.

Gamaše v vseh velikostih.

Nogavice od najcenejše do najfinije vrste, za vse starosti, iz volne, bombaža in flora.

Biseri triko in normalno perilo kakor: hlače, jopice kombinaže (žabe) v vsakovrstnih kakovostih in velikostih.

Tetra perilo za dojenčke, higijenično priznано kot najboljši.

Predpasniki za deklice iz perilnega in belega blaga, kakor tudi za male dečke iz močnega moleskina.

Največja in najpopolnejša izbira v tej stroki.

Posebno priporočamo različno **vojaško perilo** iz čiste volne in velblodje dlake, dalje **galoše** ameriškega in švedskega proizvoda v vseh velikostih, veliko zalogo **dežnih plaščev** od najcenejših do najfinijših, in **najmodernejšo blazo** iz svile, baržuna in volne.

Ljubljana

Mestni trg 10

A. & E. SKABERNE

specijalna trgovina za pletenine, trikotažo in perilo

Ljubljana

Mestni trg 10

Na debelo in drobno!

Na debelo in drobno!

7. c. kr. avstr. razredna loterija.

Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele —

K 300.000 glavni dobitok:

št. 10.202, izžreban dne 16. oktobra 1915., IV. let.	
K 60.000	št. 60.606,
„ 30.000	„ 68.435,
„ 10.000	št. 7.788. 130.169,
„ 5.000	št. 68.425,

mного dobitkov po K 2000, 1000, 800, 400 in veliko število dobitkov po K 200.

Na dobitkih smo izplačali K 1,120.300 —

Prihodnje žrebanje bo že

12. in 14. decembra 1916.

Izrebralo se bo 2000 dobitkov v skupnem znesku K 390.000.

Srečke priporoča in prodaja

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani,

kot poslovnica 7. c. kr. avstr. razredne loterije.

in njene podružnice

v Splitu, Trstu, Celovcu, Gorici (sedaj v Ljubljani) in Celju.

Naročila se najpripravnejša po dopisnici ozirema z uporabo poslanih naročilnih tiskovin.

Perilo in pajama zavodov v zalogi.

Izdelovanje nevestinskih oprem.

Ustanovljene 1866.

Perilo za deteta v zalogi.

Moško, damsko in otroško perilo

lastnega izdelka

delci znani zaradi izbornega kroja, točnega dela, zmernih cen priporoča

C. J. HAMANN

dobavitelj perila ces. in kralj. Visokosti, častniških uniformirani, zavodov, samostanov i. t. d. v

LJUBLJANA

Perilo po meri se izgotavlja najhitreje.

Istotam prva kranjska

pralnica in likalnica perila.

Motorni obrat.

Največje varovanje perila. Najnovejši stroji.

Moški klobuki.

Priznana najpoštenjša postrežba.

Posteljno perje, puh in kapok.

Sportni predmeti.

Oficijelno subskripcijsko mesto:

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Gorici t. ž. v Ljubljani, Sarajevu in Celju sprejemajo priglaske na

PETO 5¹/₂%-no AVSTR. VOJNO POSOJILLO

I. štiri desetletno davka preko 5¹/₂%-no amortizacijsko državno posojilo à 98-99 % za 100 K nom.

II. davka preko 5¹/₂%, dne 1. junija 1922 vračljive državne zakladnice à 98-99 % za 100 K nom.

in odobre vsakemu subskribentu 1/2% bonifikacijo.

Podpisovanje se vrši od 20. novembra do 10. decembra 1916.